

**DE STANDEN IN HET GENADELEVEN
OF, DE ORDE DES HEILS**

**Een ontwerp over de trappen in de genade
en de onderscheiden kennis van de Drie Goddelijke Personen**

**Door
Willem Westerbeke**

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2013**

DE STANDEN IN HET GENADELEVEN, OF DE ORDE DES HEILS

INHOUD

VOORWOORD

I. 'IK GELOOF IN JEZUS CHRISTUS'. Is de heilhistorische orde van Christus' leven en die van Zijn discipelen een model volgens welke de Heere Zijn volk leidt?

1. Heilsorde

2. Vraagstelling: I. Christus' leven.

II. Het leven van de discipelen.

3. De heilsorde in de Heidelbergse Catechismus. *De geloofskennis in Tinitarische orde zoals in de 12 Geloofsartikelen. Deze orde rust op de manier van het bestaan van de Drie Goddelijke Personen in het Wezen Gods en op de manier van Hun werken.*

4. Conclusie uit de heilsorde volgens de Catechismus

5. Leert de Schrift dat het verlossingswerk van Christus en de gang die Zijn discipelen gemaakt hebben, door Zijn kinderen van alle eeuw in dezelfde volgorde moet geleerd worden?

6. Vergelijking tussen Christus met Zijn discipelen en de gelovigen

7. Met Christus in de dood

8. De weg van Christus met Zijn discipelen een lichtend voorbeeld

9. 1ste bewijs. Heilsorde volgens getuigenis van Paulus in Filippensen 3

10. Vraag: *hebben alle gelovigen zo'n diepe ervaring als Paulus?*

11. 2e bewijs. De heilsorde volgens Paulus in Romeinen 6: 2-4

12. 3e bewijs. De heilsorde volgens Paulus in Eféze 1: 15 – 20, Eféze 3: 14 – 19 en Kolossenzen 1: 9 – 12

13. De vierschaarbeleving

14. Samenvatting

II. 'IK GELOOF IN GOD, DE VADER'

1. De trouwe Drie-enige Verbondsgod

2. Verschil tussen geloven in God de Vader; of, geloven dat Hij *mijn* Vader is

3. Het spreken in de gemeente

4. De Catechismus en de bevinding

5. Het 'Onze Vader'

(1) Jezus de Meester

(2) De Vader en de Zoon

(3) Jezus stierf om Zijn volk tot de Vader te brengen

(4) De Inwoning van de Heilige Geest

(5) De wedergeboorte

(6) Verschil in trap en mate van bevinding

(7) De vernederende gang van Christus

(8) Goddelijke vrijspraak

III. 'IK GELOOF IN DE HEILIGE GEEST'

- 1. De Heilige Geest als een Geest van dienstbaarheid**
- 2. De Heilige Geest als Leermeester**
- 3. De inwoning van de Heilige Geest**
- 4. Wat is het duidelijkst kenteken van de inwoning van de Heilige Geest in ons?**
- 5. De werking van de Geest in de heiligmaking**
- 6. De verzegeling met de Heilige Geest.**
- 7. Onderscheid in de verzegeling**
- 8. De Heilige Geest als een Onderpand**
- 9. Het grote Jubeljaar**
- 10. De Heilige Geest voltooit Zijn werk.**

VOORWOORD

In deze brochure heb ik een poging gedaan om de standen in het genadeleven te beschrijven. Niet alle oprechte werkzaamheden, gemoedstoestanden, beloften en gebedsverhoringen worden hierin beschreven. Deze zijn wel vruchten van de Geest Gods maar vallen buiten dit bestek.

Het doel is die standen alleen in overweging te geven die regelrecht gerelateerd en verbonden zijn aan de kennis van de Drie aanbiddelijke Personen in het Wezen Gods. Deze zijn: de roepende weldaad, openbaring van Christus in de Schrift, door het onderwijs van de Geest en het kennen van God de Vader, verzoend in Zijn Zoon. Welke weldaden verzegeld worden door de Heilige Geest. Jezus zegt: *Dit is het eeuwige leven dat ze U kennen, de enige en waarachtige God en Jezus Christus dien Gij gezond hebt*, Johannes 17 vers 3. Dit is de standaard waaraan de geestelijke standen gekend worden, naar mate er meer of minder kennis is van de Personen.

Het is niet de bedoeling om de visie van anderen die hierover op Bijbelse wijze geschreven hebben, te weerleggen. Het is bedoeld als een aanvulling. De indeling van de hoofdstukken zijn gebaseerd op de kernpunten uit de 12 Geloofsartikelen.

Alle bevinding, en alle beschrijving van de ervaringen die Gods Geest werkt, moeten aan de Schrift getoetst worden. Alles is niet zaligmakend. Het is een open vraag: welke maatstaf gebruikt de Schrift? En welke uitleg van de maatstaven die gehanteerd worden, voldoen aan Gods wil? En als er in de Schrift een zekere vrijheid gegeven wordt, omdat Gods Geest zo vrijmachtig werkt, welke maatstaf moeten we gebruiken voor het kleinste geloof en voor het verstgevorderde? Welke trap wordt dringend en onmisbaar voorgeschreven en welke trap wordt aanbevolen in de Schrift? Wat strekt het meest tot eer en glorie van de grote God en Zaligmaker en Zijn Vader, Die ook de Vader is van al de gelovigen?

De Heere Jezus zegt, *dat de Geest levend maakt en blaast waarheen Hij wil, waar Hij wil en in welke trap en mate Hij wil*. Deze oneindige vrijmacht van God de Heilige Geest mogen wij geen beperkingen opleggen. De Bijbelse standaard is voor ieder gelovige dezelfde, maar de trappen in de kennis is onderscheiden.

Met voorzichtigheid wordt getracht hierover een beschrijving te geven, bewust zijnde, dat God waarachtig is en alle mens leugenachtig. De Vader, Die Zijn eigen Zoon gegeven heeft tot vergeving van zonden, doe genadig verzoening over al wat niet is naar de reinheid van de weegschaal van het Heiligdom.

Wij moeten helaas constateren dat de geloofskennis bij de meeste van Gods volk erg klein is. Och, hoe zeer hebben wij nodig om met de discipelen te bidden: *Heere, vermeerder ons het geloof!* Deze groei is zo troostvol voor de gelovige en nuttig voor de medemens.

Ik hoop dat deze geringe poging mee mag werken om te staan naar groei in de genade, opdat de God en Vader van onze enige en dierbare Zaligmaker Jezus Christus meer, ja veel meer geprezen en verheerlijkt zou worden, door het levend getuigenis van de Heilige Geest. De zalige en eeuwig geprezen God zij eer en heerlijkheid, nu en in de grote dag der eeuwigheid.

Middelburg, 7 oktober 2013.

Willem Westerbeke.

'IK GELOOF IN JEZUS CHRISTUS'

Is de heilhistorische orde van Christus' leven en die van Zijn discipelen een model volgens welke de Heere Zijn volk leidt?

1. Heilsorde

Het is van belang om te weten wat wij door heilsorde verstaan.

1. Er is een *voorwerpelijke* heilsorde: de besluiten van God en uitvoering daarvan betreffende het verlossingswerk, door God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.
2. Er is ook een *voorwerpelijke heilsorde* zoals Christus Zijn verlossingswerk heeft volbracht door Zijn geboorte, leven, lijden, sterven, opstanding en hemelvaart. Voor Christus Zelf was deze orde Persoonlijk, *onderwerpeijk* en bevindelijk.
3. Daaraan ondergeschikt is er een *onderwerpeijk* heilsorde. Het werk van God de Heilige Geest in het leven van een mens.

2. Vraagstelling

De vraag luidt: *is de heilshistorische orde van Christus' leven een voorbeeld, (of een spiegel volgens 2 Korinthe 3:18) zoals de Heere Zijn volk leidt?*

A. Dat de discipelen en een aantal vrouwen in sommige opzichten dezelfde weg met Jezus, hun Meester moesten bewandelen leert de Schrift. Lukas 22: 28.

B. Dat Christus het grote Voorbeeld voor de gelovigen is in hun geloof, liefde en hun levenswandel is ook duidelijk. Hebreeën 12: 2.

Maar het is de vraag of de Heere ná de uitstorting van de Heilige Geest in het leven van Gods volk hun *geloofskennis* in dezelfde volgorde uitwerkt zoals het leven van Jezus en Zijn discipelen zich op aarde openbaarde?

De vraag is niet of dezelfde *historie* zich herhaalt in de kerkhistorie en de beleving van de gelovigen. De kerk als het lichaam van Christus zal nooit kunnen ondergaan wat hun Hoofd als Borg onderging.

De vraag is ook niet of wij Christus moeten navolgen in leer en leven als oprechte discipelen van Hem. De navolging van Christus in gehoorzaamheid aan Zijn Woord, is de kern van de Evangelische heiligmaking.

De vraag concentreert zich niet over de *liefde* van God tot Zijn kinderen en hun liefde tot Hem.

I. **Christus' leven.** Het gaat over hun *geloofskennis van de Persoon van Christus* en daarmee gaan samen hun ondervinding en ervaring. Is er in deze navolging van Christus een parallel tussen de geboorte van Christus tot aan Zijn hemelvaart in de bevindelijke gangen van een gelovige?

II. **Het leven van de discipelen.** De discipelen waren vanaf de tijd van hun roeping deelgenoten van Christus, getuigen van Zijn lijden, die ze ook enigszins met Hem ondergingen als volgelingen en als leerlingen van Hem betreffende de leer van Hem als Zaligmaker en de leer van de Vader.

Is deze orde en de weg die Jezus hield met *Zijn discipelen* bepalend als een model of voorbeeld voor het geloofsleven van alle gelovigen?

3. De heilsorde in de Heidelbergse Catechismus

De Catechismus leert ons deze parallelle volgorde niet, maar ze gaat er ook niet tegenin.

De Catechismus stelt het doel voor ogen, namelijk *de enige troost in leven en in sterven*. Daarna schetst ze een volgorde om tot die kennis te komen.

Ten eerste, de Catechismus begint met de kennis van onze ellende staat. Door de Wet van God is de kennis der zonde.

Ten tweede, ze stelt de overtuigde zondaar Gods Rechtvaardigheid ernstig voor ogen.

Ten derde, ze wijst een weg aan om daaruit verlost te kunnen worden: *tenzij wij door Gods Geest wederomgeboren worden*. Evenals de Schrift en de reformatoren stelt zij de wedergeboorte in een ruimere zin.

Ten vierde, ze leert ons de verlossing *door het geloof in onze Heere Jezus Christus*. Hier begint al een straal te schijnen van het Evangelielicht.

Ten vijfde. Ze toont ons de voorwerpen van het geloof: *alles wat God ons in Zijn Woord geopenbaard heeft*. De voorwerpen van het geloof worden samengevat in de *12 Geloofsartikelen*.

Ten zesde, ze leert ons waarin het geloof bestaat: *kennis, toestemming en vertrouwen*; welk vertrouwen *een zekerheid* in zich heeft.

Ten zevende, ze houdt in de beschrijving van deze *geloofskennis* dezelfde Trinitarische structuur aan als in de 12 Geloofsartikelen geleerd wordt. ***Deze orde rust op de manier van het bestaan van de Drie Goddelijke Personen in het Wezen Gods en op de manier van Hun werken, zowel in de natuur als in de genade.***

Ten achtste, ze leert dat alle gelovigen kennis krijgen van God de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, na de overtuiging uit de Wet.

Ten negende, ze sluit af in Zondag 23 met de baten van dit geloof: *rechtvaardig zijn voor God, maar in zoverre ik zulk een weldaad met een gelovig hart aanneem; niet vanwege de waardigheid van het geloof*. Dat er in dit gelovig aannemen onderscheiden stadia en trappen bestaat is duidelijk. Ieder gelovige erkent dat er sterke en zwakke geloofsdaden zijn. Geloofszekerheid rust niet op bekering, ervaring, gevoel van Gods liefde, maar op de trouwe Verbondsgod, verzoend in Christus.

Ten tiende, de orde in de geestelijke kennis van God wordt dus duidelijk aangetoond: *na de overtuiging van Gods recht volgt het geloof, waaruit de geloofswerkzaamheden voortvloeien die gericht zijn op de Vader, de Zoon en de Heilige Geest*.

Ten slotte leert de Catechismus in navolging van de 12 Geloofsartikelen, dat het geloof ook werkzaam is naar de Christelijke kerk, enz., de opstanding en het eeuwige leven. En dat de Heilige Geest de grote Werkmeester van het geloof is.

De ***Nederlandse Geloofsbelijdenis*** verwoordt dit geloof in artikel 22 op de volgende manier:

‘Wij geloven dat, om ware kennis van deze verborgenheid te bekomen, de Heilige Geest in onze harten ontsteekt, een oprecht geloof hetwelk Jezus Christus met al Zijn verdiensten omhelst, Hem eigen maakt en niets anders meer buiten Hem zoekt.’

Deze volgorde in de geloofskennis van Gods kinderen leerden – onder andere in navolging van de Catechismus - al onze Nederlandse theologen, in zover het ons bekend is uit de Dogmatieken die in de Academiën gebruikt werden en in de talloze prekenbundels en exegetische verklaringen zowel als in bevindelijke lectuur die ze geschreven hebben.

4. Conclusie uit de heilsorde volgens de Catechismus

I. In de Reformatorische geschriften en die van de Nadere Reformatie komt mijn inziens niet expliciet voor dat de gelovigen een zekere geloofskennis ontvangen in precies dezelfde volgorde als **Jezus** in Zijn leven, in Zijn lijden, sterven en opstanding.

Christus wordt wel aangewezen als hoogst noodzakelijk om Hem te leren kennen in Zijn geboorte, lijden sterven en opstanding; dus in Zijn Namen, Zijn Staten en in al de weldaden van het Genadeverbond. De Catechismus leert ook duidelijk dat ieder oprecht gelovige één Plant met Christus moet worden in de gelijkmaking van Zijn dood en zo ook in de gelijkmaking van Zijn opstanding om het heerlijk Beeld van Christus gelijkvormig te worden.

II. Ook vinden wij in hun geschriften geen dwingend voorschrift dat de gelovigen dezelfde geestelijk gang moeten maken als de **discipelen** van Jezus. Waarschijnlijk eerst in het begin van de 18e eeuw, en in de tijd van de Afscheiding en het Reveil komen we deze bevindelijke orde tegen.

Maar wij moeten het niet zo opvatten dat de heilsweg die de Catechismus voorschrijft alleen en éénmalig wordt geleerd en ondervonden. Nee, de geloofsvoorwerpen zijn Goddelijk en worden dikwijls herhaald in gelovige werkzaamheden. De *kennis* van Christus en de Vader wordt verdiept, het *toestemmen* wordt krachtiger en het *vertrouwen* sterker. En een meerdere kennis van God de Heilige Geest en Zijn werkingen volgt op een sterker geloofsvertrouwen.

De Catechismus zegt ook niet expliciet dat die heilsweg die Christus is gegaan in dezelfde orde moet beleefd worden, zoals zij de 12 Geloofsartikelen uitleggen. De Geloofsartikelen beginnen met de ontvangenis van Christus en de geboorte uit de maagd Maria, die geleden heeft onder Pontius Pilatus, enzovoort. Deze orde in het verlossingswerk van en door Christus wordt in de Catechismus gevoegd in de orde van het werk van de Drie-enige God.

Hieruit mogen we concluderen, dat de opstellers het niet tegenspreken als een gelovige door de Heilige Geest onderwezen wordt en trapsgewijs ingeleid wordt in het gehele Borgwerk van Christus.

Als de Catechismus spreekt over de nederdaling van Christus ter hel, tonen ze aan hoe de gelovigen in hun hoogste aanvechtingen vertroost kunnen worden uit Zijn hellevaart, enzovoort. Deze hoogste aanvechtingen worden niet beperkt tot eenmaal. Dat wisten de opstellers van de Catechismus wel uit eigen ervaring. De Zon van het Evangelie staat niet gelijk op middaghoogte.

Als de Heere iemand wil onderwijzen in de diepte van Christus' Borglijden, hoe kan men daar beter vatbaar voor zijn, dan wanneer hijzelf in de hoogste aanvechtingen en de helse kwellingen verkeerd? Hoe zullen wij bevindelijk iets leren van de oneindige Godverlaten van Christus aan het kruis, dan wanneer we zelf na alle ontvangen weldaden en kennis van Christus in een Godverlaten gebracht worden? In een dergelijk diepe beproevingsweg werken inwendige en uitwendige omstandigheden altijd samen om de ziel ontvankelijk te maken.

Om zwak gelovigen pastoraal tegemoet te komen hebben Catechismusverklaarders vanaf de tijd van de Nadere Reformatie tot nu toe geprobeerd om de Catechismus op enkele punten een andere uitleg te geven en de beginsels van het zaligmakend geloof meer aandacht te geven.

Deze methode wordt verschillend beoordeeld. Vast staat dat de Catechismusverklaarders een groei in het geloof verklaren en stimuleren volgens de leer van de Heilige Schrift.

5. Leert de Schrift dat het verlossingswerk van Christus en de gang die Zijn discipelen gemaakt hebben, door Zijn kinderen van alle eeuw in dezelfde volgorde moet geleerd worden?

Niet precies in de letterlijke woorden wel in geestelijke getuigenissen en teksten.

De standen in het geloofsleven worden dikwijls vergeleken bij Jakobs ondervindingen en leven. Waar de wedergeboorte en roeping – de 1e stand – plaats vond bij Jacob, daarover is men niet eensluidend. Allen verklaren de verschijning van de Heere in Bethel als de openbaring van Christus; de 2e stand. Ten slotte wordt Jakobs zielsworsteling bij Pniël vergeleken bij de vrijspraak in de vierschaar van de consciëntie, de 3e stand.

Met deze laatste stand worden de standen in het geestelijke leven afgesloten.

Hoewel deze zogenaamde standenleer op het leven van Jakob gebaseerd is, mogen we wel opmerken dat de bevindelijke uitleg hiervan dikwijls erg beperkt is. Er wordt in

deze tussenliggende standen zoveel geleerd wat ook als hoogtepunt kan aangemerkt worden.

Bovendien vergeet men ook een heel belangrijke stand, namelijk de openbaring van Jakobs Verbondsgod voor de 2e keer in Bethel, Genesis 35. Jakob is 20 jaar bij Laban geweest en 10 jaar in het land Kanaän. En daarna riep de Heere hem om naar Bethel te gaan *en maak daar een altaar dien God, die u verscheen, toen gij vluchtte voor het aangezicht van uw broeder Ezau*. Jakob was gehoorzaam aan de stem des Heeren en zei tot zijn gezin: *Ik zal daar een altaar maken dien God, Die mij antwoordt ten dage mijner benauwdheid en met mij geweest is op de weg die ik gewandeld heb*. Vers 9: *En God verscheen Jakob wederom als hij van Paddan-Aram gekomen was en Hij zegende hem. En God zeide tot hem: uw naam is Jakob, uw naam zal voortaan niet Jakob genoemd worden, maar Israel zal uw naam zijn; en hij noemde zijn naam Israel*. Daarna zegende God Jakob opnieuw en gaf hem nogmaals de belofte dat zijn zaad het land Kanaän erfelijk in bezit zou krijgen.

De weldaad die Jakob in Bethel had ontvangen wordt hier vernieuwd. En de naamgeving die Jakob in Priël had ontvangen wordt ook vernieuwd. En daarbij de Verbondsbeloften voor zijn zaad en hun land. We mogen opmerken dat deze gang in het leven van Jakob weer veel anders is dan de levensgang van bij Izak en zijn zoon Jozef.

In een geestelijke betekenis houdt dit in, dat sommige gelovigen, na voorgaande ontvangen weldaden nadere kennis krijgen van God de Vader verzoend in Christus, als hun lieve Vader in de hemel, en dat de Heilige Geest het stempel op Zijn eigen werk zet. De Geest getuigt van Vader en Zoon en verzekert de ziel van de eeuwige erfenis der heiligen in het licht en van een geestelijk zaad. Want de kerk in de geloofsvereniging met Christus is vruchtbaar. Zo is de Heilige Geest een Inwoner in de ziel, een Onderpand van de toekomstige erve en een Leidsman en Trooster zolang de gelovige zwerft op deze wereld.

De Schrift leert ons de weg die de Heere met Jakob heeft gehouden. De Heere schenkt Jakob steeds duidelijker openbaring van zijn Verbondsgod en Jacob doet een steeds helderder gelovig getuigenis.

Nu, er is toch niets op tegen dat de Heere Zijn kinderen wil onderwijzen uit het leven van Jakob? Ook niet dat Hij een bepaalde orde en trappen uit Jakobs geloofsleven op enigszins dezelfde orde wil uitwerken in het geestelijk zaad van Jakob, die met hun hand mogen schrijven: *Ik ben des Heeren; en zich toenoemen met de naam van Israël*, Jesaja 43. Dezelfde trapsgewijze openbaring van God vinden wij ook in het leven van Abraham.

Nog een ander voorbeeld om aan te tonen dat de standenleer theoretisch dikwijls zo anders is dan in de praktijk. De 3e trap, rechtvaardigmaking legt men uit als een weldaad die in een heel korte tijd wordt uitgewerkt wordt. Sterven aan alles wat buiten God en Christus is en vrijgesproken door de Rechter, die een Vader in Christus wordt.

Het is waar dat de Heere sommige van Zijn kinderen in enkele dagen door deze weldaad van bewuste rechtvaardigmaking heenleidt. Echter, hoe onderscheidend wordt deze weldaad bij andere gelovigen ondervonden!

Ds. W.C Lamain zegt in een preek over Jesaja 53 vers 9: ... "En als het Goede Vrijdag is geworden, dan wordt het Pasen. Maar daar kunnen wel eens meer dan drie dagen tussen liggen, hoor. Er zijn zielen in Gods kerk die kennen een gestorven Christus maar nog geen opgestane Christus. Daar ligt ook nog verschil in. En dat zijn allemaal bijzondere gangen in het leven van Gods kerk.

Maar het voornaamste zal wezen, en dat is, dat hier aan deze zijde Christus ons Leven zal worden en zijn. En dan zal Hij het ook eeuwig blijven. En dan heeft Hij voor al dat volk de dood verslonden tot eeuwige overwinning. En dan zullen ze straks geen dood meer ontmoeten, maar een eeuwig leven in de volle, de volle

gemeenschap met God om Hem daar eeuwig voor te loven en eeuwig voor te prijzen. Amen."

Er was een lieve zielsvriendin die krachtadig geroepen was. Door een diepe overtuigingsweg werd ze geleid tot de kennis van Christus. Toch gevoelde ze steeds een gemis. Met de wetenschap dat de Vader in Christus verzoend is, bleef zij onvoldaan. Ze verlangde en begeerde maar een bevindelijke ervaring, naar de doorbraak van het geloofsleven, naar geloofszekerheid. Het gebeurde eens dat deze woorden in haar ziel kwamen: *zet u hier gij zulk een*. Ruth 4: 1. Deze woorden sprak Boas tot de andere lossen. In deze bevindelijke gang kreeg zij weer met het recht Gods te doen. In haar beleving zette het gericht zich. Maar ze zei zoveel betekend: *De Rechter was er niet om uitspraak te doen*. Toen kwam ze in de geestelijke wachtkamer terecht. Dit even als toelichting wat ds. Lamain bedoelde.

Iemand zal vragen: op welke teksten rust deze visie?

Dit is moeilijk te beantwoorden. Allen zijn we het erover eens dat de roepende weldaad in de overtuigingsweg bij sommigen enkele dagen in beslag neemt en bij anderen een proces is van een groot aantal jaren. De overtuigingen beginnen, zwakken af, komen weer terug en breken door tot de eerste geloofskennis van Christus. Waarom kan de Heere in de verdere levensgangen ook niet langzamerhand werken? Is het geestelijk leven niet bij velen als een schijnend licht voortgaande en lichtende tot de volle dag toe? Kan de Zon der Gerechtigheid geen langzame opgang krijgen in de ziel? In de ark van Noach kwamen allerlei soorten dieren. Herten kwamen aangehuppeld, slakken kropen langzaam en vogels kwamen fluitend in de ark. De gang naar de Verbondsark is fascinerend schoon en onderscheiden.

De opvattingen die velen over de geestelijke standen hebben, zijn soms zo stelselmatig. De invulling die men eraan geeft zijn dikwijls vaag. De vraag blijft dan over: hoe gaat dit bevindelijk in zijn werk? Wat zijn de innerlijke werkzaamheden van de ziel omtrent Christus en de Vader? Dikwijls leest en hoort men wel theoretische Bijbeltaal, maar de Bijbelse ervaring is meestal zo klein of ontbreekt.

En toch moeten we hoge waarde houden aan Bijbels taalgebruik. De gezelschapstaal over het geestelijk leven is bij hen die geoefend zijn in het geloof, soms zo persoonlijk gekleurd, en zo gericht op een taalgebruik die in hun kring geloofwaardig is, dat het met de Bijbelse taal strijdt. Het erge is daarbij, als iemand Bijbeltaal kiest boven gewoontetaal, dan wordt men gelijk verdacht als oppervlakkig gelovig.

Dus, de Heilige Geest als de Werkmeester van het geloof in al zijn onderscheiden trappen en maten doet ons sterven aan alle *eigen* opvattingen van de Schrift en bevindingen en leert ons als Machthebbende. Onze wijsheid wordt dwaasheid voor God. Door onze eigen opvattingen van de weg van verzoening en de volgorde daarin, haalt de Heere een dikke streep. Wij komen op een weg die doodloopt. De Heere slaat wegen in die we in het geestelijke nooit verwacht hadden, en ook niet gewild. Hij leidt de blinden op paden die ze niet geweten hebben. Alles gaat dwars tegenin onze eigen berekeningen, wensen en begeerten. Zo ging het bij Jakob vóór en na de weldaden die hij kreeg in de verschillende trappen van zijn geestelijk leven.

Christus is een Parel die door de Heilige Geest aan duizenden kanten is geslepen en Zich vertoont in de Schrift. Iedere gelovige ontvangt een eigen persoonlijke uitstraling van Hem, vanuit bepaalde teksten, voorbeelden en dergelijke. De Parel is Een, de werking van de Heilige Geest is velerlei. Die persoonlijke uitstraling kan men anderen niet geven. Hoogstens kunnen we die vertellen als we woorden en vrijmoedigheid krijgen. Daarom staat er in een ander verband: *zij ontvangen een nieuwe naam, die niemand kent dan die hem ontvangt*. Daarmee wordt bedoeld een persoonlijke gemeenschapsoefening met de Vader in Christus die het stempel draagt van de Heilige Geest. Deze is nooit overdraagbaar.

Deze gangen heeft de Heere ook uitgewerkt in het leven van de discipelen tijdens hun omwandeling met Jezus. Zij ondervonden een trapsgewijze vermeerdering in de

kennis van Christus en door Hem van de Vader. Christus sprak in het eind van Zijn leven steeds duidelijker over de Vader. *Zie, nu spreekt Gij vrijuit van de Vader, zonder gelijkenis*, zeiden Zijn discipelen tot Hem. Joh. 16:29. Nu, de Heere gaat diezelfde gang nog met (enkelen van) Zijn kinderen.

6. Vergelijking tussen Christus met Zijn discipelen en de gelovigen

Ten eerste. Er ligt een parallel tussen Jezus' geboorte en de wedergeboorte: *ze wordt door de Heilige Geest uitgewerkt*. Dit wordt gevolgd door strijd en vervolging, zoals in het leven van Jezus en ook van de gelovigen.

Ten tweede. Er ligt een parallel tussen Jezus' doop, dat is het ontvangen van het zegel van het Genadeverbond én tussen de Verbondsonderhandelingen van een gelovige met de Vader door tussenkomst van de Verbonds Middelaar.

Ten derde. In het verlengde van Jezus' optreden ligt de roeping van Zijn discipelen. Dit is weer een parallel met de openbaring van Christus als de Zoon van God in de ziel van de gelovigen, die vanaf deze openbaring een volgeling van Jezus worden. We zouden er tussen haakjes aan toe kunnen voegen, dat de discipelen eerst onder de prediking van Johannes de Doper verkeerd hadden, die scherp de bekering preekte en dat de bijl aan de wortel der bomen lag. Dit is een type of heenwijzing naar *de overtuigingen uit de Wet* die ieder mens meer of minder ondervindt voordat hij tot Christus komt.

Ten vierde. Uit de openbaring van Christus vloeit voort de omgang met Hem. Bij de discipelen was het een omgang met Jezus' Persoon in Zijn vernedering. Bij de gelovigen is er een innige gebedsomgang met Hem in Zijn verhoging. Jezus leerde Zijn discipelen Goddelijke lessen uit het Oude Testament met nieuwe leringen door gelijkenissen. In de laatste tijd van Zijn leven leerde Hij dat Zijn discipelen de Vader beter zullen leren kennen ná Zijn opstanding en de uitstorting van de Heilige Geest. Joh. 14:20.

Zo gaat het nu nog. Sommigen hebben ruime openbaringen van Christus, terwijl zij nog niet zo geoefend zijn in de kennis van de Vader. Drie discipelen nam Hij mee in de hof van Gethsémané, waar ze getuigen waren van Zijn bloedig zweten en helleangsten onder de toorn van God. Drie discipelen nam Jezus mee op de Berg der verheerlijking. Dit gebeurt nog. Sommigen worden dieper ingeleid in de kennis van God, in de gemeenschap met de triomferende kerk en de Engelen, dan anderen.

Ten vijfde. Ook leerde de Heere Jezus tijdens Zijn omwandeling Zijn discipelen over Zijn toekomstig lijden, sterven en opstanding. Maar zij geloofden Hem niet. Ze verwierpen het woord en verstonden Hem niet. Lukas 18: 34.

Zo gaat het nu ook nog. De Heere leidt zijn volk soms in de gangen van Zijn diepe vernedering, of in Zijn opstanding en Hemelvaart en toch komt het niet tot een volle ontplooiing van de Vader in Christus en niet tot de volle kennis van Christus' Middelaarswerk en Borgstelling.

Natuurlijk is er een groot verschil met de discipelen: wij staan nu achter de zaken en de discipelen stonden ervoor. Toch is er ook weer overeenstemming. Het gebeurt dat kinderen van God niet tot de volle kennis van de Vader komen als hun lieve Vader in Christus. Ook hebben ze niet die zekerheid dat de Heilige Geest als Onderpand, Verzegelaar en Getuiger inwendig in hun ziel woont. Hoewel Hij er toch woont en werkt, maar enigszins bedekt.

Alle oprechte gelovigen zijn rechtvaardig voor God volgens de uitspraken van de Heilige Schrift in het Nieuwe Testament. Als ze sterven gaan ze in het Koninkrijk der hemelen en mogen ze aanzitten met Abraham, Izak, en Jakob en de gehele uitverkorenen schare.

Ten zesde. De discipelen werden ooggetuigen van Jezus' lijden en dood en van de heerlijkheid daarna volgende.

In het O.T. werd deze zaak afgebeeld in de dood van de hogepriester. Na de dood van de hogepriester, keerde de doodslager in de Vrijstad terug tot de verloren

erfenis. Dit is een type van deze geestelijke gang. Na de bevindelijke kennis van de dood van Christus, keert de ziel terug in de verloren bezittingen van het Paradijs.

7. Met Christus in de dood

Sommige gelovigen worden stap voor stap geleid in de lijdensgangen van de Borg. Vandaar dat wij die uitdrukkingen wel eens horen: 'Ik ben met Hem in Gethsémané geweest, daarna met Hem bij de hogepriester, bij Pilatus, bij Herodes, ja met Hem op Golgótha. En vervolgens met Christus in de dood en met Hem opgestaan.'

Die uitdrukking *met Christus in de dood* stuit dikwijls op onbegrip. We moeten dat geestelijk verstaan namelijk, met ontvangen weldaden aan een einde komen; in radeloze toestand; Jezus onttrekt Zich en houdt Zich verborgen, bij wijze van spreken. Hij houdt Zich als dood zoals de vrouwen, die werkelijk bij een dode Jezus zaten te wenen. Mét Hem verging hun hoop.

Die uitdrukking *met Hem in de dood te gaan*, kan toegelicht worden uit het leven van vader Abraham. Hij had de belofte dat uit hem de Messias geboren zou worden, zijn Zaligmaker. Maar Abraham en Sara waren onvruchtbaar wegens ouderdom. Paulus schrijft, *dat de moeder in haar verstorven was*. Door de 'dood' heen wordt Izak geboren.

En later, ... opeens krijgt Abraham de opdracht om Izak te offeren en daarmee is zijn Zaligmaker en zaligheid afgesneden. Het kwam zóver dat Abraham het slachtmes boven Izak opheft. Toen kwamen de engel des Heeren tussenbeide. De apostel Paulus zegt hiervan, *dat Abraham zijn zoon bij gelijkenis, uit de dood heeft teruggekregen*.

Geestelijk in de dood terechtkomen, wil niet altijd zeggen, wanhopig worden, doodsbenauwd, of een geopende hel zien, maar het betekend ook - en wellicht voornamelijk - 'dood worden' aan alles wat geen God en Christus is. Met Christus in de dood gaan wil zeggen, aan het einde komen van al onze eigen werk, eigengerechtigheid en eigen zin en wil. Jezus verklaart het Zelf in Joh. 16:20, 21. *Gij zult schreien en klaaglijk wenen, als een vrouw die baart en in arbeid is*, enz. Dit gaat niet over de wedergeboorte, maar het levendig gevoel van Christus te missen en de diepere kennis van onze doodsstaat buiten Christus.

En *met Hem opstaan uit de dood* wil zeggen, dat Christus Zich (opnieuw) openbaart in al Zijn heerlijkheid en genade en iemand leidt tot Zijn Vader, die hem vrijspreekt van schuld en straf met volle zekerheid in hun consciëntie, enzovoort. Deze vrijpraak ligt in de Schrift voor alle gelovigen, maar wordt in de ziel door de Heilige Geest bekendgemaakt wel eens herhaald, omdat duisternis, ongeloof en nieuwe zonden de vrijmoedige toegang tot de Vader beletten.

8. De weg van Christus met Zijn discipelen een lichtend voorbeeld

Er is in de hele Bijbel geen uitgebreider levenservaring met Christus beschreven dan die van de 12 discipelen. Ondanks alle verscheidenheid in geloof, kennis en vertrouwen, hadden ze het Hoofdpunt gemeenschappelijk. Ze hadden de beste Leermeester met de beste heilsorde. Indien Abraham, Jakob, Jozef, Mozes, Jozua, David en veel andere Bijbelheiligen als voorbeelden worden gesteld voor het bevindelijk leven, zowel als een bepaalde orde die God in hun leven stelde, waarom mogen de **discipelen** dan niet als lichtend voorbeeld gesteld worden? Van geen anderen in de Bijbel wordt er zoveel van hun omgang met de Heere beschreven. Als deze geen voorbeeld en model zijn, wie zijn het dan?

En wat meer is, zou **Christus** geen Voorbeeld zijn in Zijn lijden tot verzoening en in Zijn opstanding tot rechtvaardigmaking en heiligmaking? Welke schade wordt het geestelijk leven aangedaan als we Hem als Voorbeeld in levensorde volgen? Welk nadeel is het voor de medegelovigen als de Heere sommigen van Zijn discipelen verder wilt brengen op de Berg der Verheerlijking dan anderen? Op welke manier wordt de Bijbelse bevinding ontsierd, als de Heere sommige van Zijn kinderen

meeneemt in de Hof van Gethsémané en zij hun aller-dierbaarste Zaligmaker zien kruipen in Zijn bloedig zweet?

9. 1ste bewijs. Heilsorde volgens getuigenis van Paulus in Filippensen 3

Deze persoonlijke ervaring om met volle bewustheid met Christus te sterven en met Hem op te staan is niet tegen de Schrift maar wordt juist duidelijk geleerd.

Paulus zegt in Filippensen 3:7-21:

7 Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht.

8 Ja, gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere; om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen.

9 En in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid, die uit God is door het geloof;

10 Opdat ik Hem kenne, en de kracht Zijner opstanding, en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende;

11 Of ik enigszins moge komen tot de wederopstanding der doden.

12 Niet dat ik het alrede gekregen heb, of alrede volmaakt ben; maar ik jaag er naar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben.

13 Broeders, ik acht niet, dat ik zelf het gegrepen heb.

14 Maar een ding doe ik, vergetende, hetgeen achter is, en strekkende mij tot hetgeen voor is, jaag ik naar het wit, tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus.

15 Zovelen dan als wij volmaakt zijn, laat ons dit gevoelen; en indien gij iets anderszins gevoelt, ook dat zal u God openbaren.

16 Doch, daar wij toe gekomen zijn, laat ons daarin naar denzelfden regel wandelen, laat ons hetzelfde gevoelen.

17 Weest mede mijn navolgers, broeders, en merkt op degenen, die alzo wandelen, gelijk gij ons tot een voorbeeld hebt.

18 Want velen wandelen anders; van dewelken ik u dikmaals gezegd heb, en nu ook wenende zeg, dat zij vijanden des kruises van Christus zijn;

19 Welker einde is het verderf, welker God is de buik, en welker heerlijkheid is in hun schande, dewelken aardse dingen bedenken.

20 Maar onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook den Zaligmaker verwachten, namelijk den Heere Jezus Christus;

21 Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat hetzelfde gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam, naar de werking, waardoor Hij ook alle dingen Zichzelven kan onderwerpen.

Laten we nu de persoonlijke bevinding van Paulus nagaan.

Deze staat niet in alle opzichten model voor ons geloofsleven. Want hij had ten 1^e een extra ordinaire roeping in de genade en ten 2^e viel deze samen met zijn roeping tot het apostelambt.

Paulus achtte alle dingen uit zijn wettisch tijdperk als schade en drek. *Opdat ik Hem kenne, en de kracht Zijner opstanding.* Dat wil zeggen met Hem opstaan uit de dood en door Hem volkomen met de Vader verzoend worden.

En daar blijft het niet bij. ... *en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende.* Velen vatten deze woorden over *de gemeenschap Zijn lijdens* op als voorafgaand aan de rechtvaardigmaking. Maar in deze tekst spreekt Paulus over een andere gang. Die met Christus is opgestaan zal ook leren om daarna het lijdende beeld van Christus gelijkvormig te worden. Door die gemeenschap met Christus werd de apostel vervolgd, veracht, zwak, met een scherpe doorn in het vlees, een engel van de satan; dus nog onvolmaakt.

Maar hij gaat nog een stap verder: *Niet dat ik het alrede gekregen heb, of alrede volmaakt ben; maar ik jaag er naar, of ik het ook grijpen mocht.* Paulus jaagt naar de volmaaktheid, naar de wederopstanding der rechtvaardigen om met ziel en lichaam zijn God te verheerlijken. Het Grieks betekent een *opstanding vantussen anderen*. Paulus bedoelt duidelijk de Opstanding der Rechtvaardigen.

En van zijn roeping in de genade en het apostelenambt, ja van al zijn zalige ondervindingen schrijft hij, *vergetende, hetgeen achter is, en strekkende mij tot hetgeen voor is, jaag ik naar het wit, tot den prijs der roeping Gods*. Dit *vergeten* is geen ondankbaarheid, maar een hoge stand in de Evangelische heiligmaking; een jagen naar de volmaaktheid met ziel en lichaam. ... *opdat hetzelve gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam*.

Dan volgt die schitterende tekst die voor ons onderwerp van groot belang is:

15 Zovelen dan als wij volmaakt zijn, laat ons dit gevoelen; en indien gij iets anderszins gevoelt, ook dat zal u God openbaren.

16 Doch, daar wij toe gekomen zijn, laat ons daarin naar denzelfden regel wandelen, laat ons hetzelfde gevoelen.

17 Weest mede mijn navolgers, broeders, en merkt op degenen, die alzo wandelen, gelijk gij ons tot een voorbeeld hebt.

'Zovelen dan als wij volmaakt zijn.' Dat is, voorwerpelijk volmaakt in Christus en onderwerpelijk jagend naar de volmaaktheid die in de Opstanding, door de Heilige Geest verkregen wordt.

Als iemand iets anderszins gevoelt,... laat hij dan wachten op de Heere, dan zal God het hem openbaren, dat hetgeen ik schrijf de waarheid is.

Zover wij in de geloofskennis gevorderd zijn, *laat ons daarin hetzelfde gevoelen*. Dan sta je niet boven een ander, maar de liefde wil iemand meenemen op het spoor naar de hemelstad. Dan hebben zwak- en sterkgelovigen hetzelfde gevoelen: De wet des levens in Christus is de regel van ons geloof.

Wees mijn navolgers, broeders. Laten wij ook *navolgers van Paulus* zijn in deze leer en in de orde – hij noemt het regel – die hij hier beschrijft.

Er is in de evangelische heiligmaking meer te leren dan alleen de verzoening met God de Vader. Het onderwijs van de Heilige Geest wordt gericht op talloze teksten en verborgenheden die in de Schrift beschreven staan.

In de heiligmaking wordt de Drie-enige Verbondsgod gekend in de onderscheiden Personen. Er is niet alleen een kennis van onderscheiden Personen in Hun openbaring, maar ook een onderscheiden kennis van de Personen in Hun werk in de ziel, in de verdere levensweg.

Het is het Persoonlijk werk van de **Vader** om als de grote Landman Zijn kerk te besnoeien en Vaderlijk te tuchtigen, zowel als Vaderlijk te omhelzen.

Het is het Persoonlijke werk van **Christus** om Zich aan de ziel bekend te maken als de gezegende Bloedbruidegom.

En het is het Persoonlijk werk van de **Heilige Geest** om het Onderpand te zijn van de toekomstige erfenis en als de Trooster en Leidsman in alle voorkomende moeilijkheden, verdrukkingen en aanvechtingen.

En zo worden de Drie Personen onderscheiden gekend in de beleving en ervaring van een gelovige.

10. Vraag: hebben alle gelovigen een dergelijk diepe ervaring als Paulus?

Wat zijn ambtelijk leven betreft natuurlijk niet. En wat zijn geestelijk leven betreft, was Paulus een uitblinker, een zeldzaamheid, zelfs onder de apostelen.

Hoe beleven kleingelovigen die weldaden van roeping, rechtvaardigmaking, heiligmaking en het jagen naar de volmaaktheid?

1. Kleingelovigen hebben evenals Paulus de wereld met al haar begeerlijkheden verlaten.
2. Zij hebben hun eigengerechtigheid en wettische werken leren kennen als tekort om God te ontmoeten. (Schade en drek achten gaat nog dieper.)
3. Zij hebben een honger en dorst naar Christus en Zijn gerechtigheid.
4. Ze begeren Jezus te gewinnen, Hem te mogen leren kennen.
5. Ze zoeken en smeken om het geloof in Jezus Christus, om in Hem rechtvaardig voor God te zijn.

6. Ze bidden om Hem te leren kennen in de kracht van Zijn opstanding.
7. Ze jagen naar een heilige wandel voor God.
8. Ze hopen dat ze ook in de hemel mogen komen en eens opstaan met de rechtvaardigen.

Deze zaken leert de Geest van Christus hen in een meerdere of mindere mate. Dit is het *zaad des geloofs* in zijn ontkiemende kracht en beginnende groei. En een mosterdzaad kan een grote boom geworden. De meeste plantjes die de Vader geplant heeft in de Hof van Christus zijn en blijven klein. Maar ze kunnen nooit uitgerukt worden. Tussen die 'specerijbedden' groeien enkele grote 'eikenbomen der gerechtigheid'.

Jezus wandelt in Zijn hof en ziet het een en ander aan met vermaak. Als een wijs Landman snoeit en bemest Hij zoals iedere plant het nodig heeft. Zijn ze allen bomen? Waar zouden dan de specerijbedden staan? Zijn ze allen mirtenstruikjes? Waar moeten dan de hoge - en tevens laaggroeiende - treurwilgen staan?

Jezus is ook een wijs Herder. Hij heeft lammetjes die Hij in Zijn schoot draagt en schapen die Hij zachtjes wijdt. Vooral als ze drachtig zijn. Ieder krijgt zijn eigen behandeling. En als ze telkens weer afdwalen, krijgen ze de roede. En hoewel Zijn hart boordevol liefde is voor Zijn hele kudde, de roede kan zeer hard aankomen.

Er zijn mensen die de vergeving van zonden bewust hebben leren kennen, in een meer of mindere mate; want ook daar zijn trappen in. Nadat zij gerechtvaardigd zijn door het geloof in Christus, komen ze soms in een wat hoogstaande positie. Ze worden beschouwd als bijzondere christenen. Dit is echter gevaarlijk. De Heere wil dat niet hebben. Daarom geeft hij hen die vrijgemaakt zijn door het geloof in Christus, soms een scherpe doorn in hun vlees. Paulus noemt het: *een engel des satans* om hem met vuisten te slaan.

Jacob was nadat de Heere hem een nieuwe naam gegeven had in Pniël, hinkende. Dat staat er niet alleen om zijn lichaamstoestand te tekenen. Het is een type hoe de Heere Zijn kinderen behandelt om niet hoogmoedig te worden. Die sterk zijn in het geloof zien met jaloersheid op het eerstbeginnende en aanklevende geloofsleven van de zwakkeren.

Wij mogen concluderen, dat de heilsorde van de discipelen en Paulus, dezelfde is als de gelovigen in het Nieuwe Testament.

En dat ook kleingelovigen die (nog) niet tot deze volle zekerheid in geloofskennis gekomen zijn maar er om bidden en ernaar jagen in principe dezelfde ervaring en het zelfde geloof hebben, maar in een kleinere mate. Één geloof, één Heere en Zaligmaker, één God en Vader van allen, door één Geest geleid. Ze moeten ernstig om de Geest bidden, zoals Paulus in 1 Korinthe 2: 12, zo duidelijk leert: *Doch wij hebben niet ontvangen de Geest der wereld, maar de Geest, Die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen die ons van God geschonken zijn.*

11. 2e bewijs. De heilsorde volgens Paulus in Romeinen 6: 2-4

'Wij die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven? Of weet gij niet dat zovelen wij in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in Zijn dood gedoopt zijn? Wij zijn dan met Hem begraven door de doop in de dood, opdat gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden.'

Zodra iemand uit de Romeinse heidenwereld tot geloof kwam en bij de gemeente werd gevoegd, werd hij na belijdenis gedoopt door onderdompeling. Hierin ligt een parallel met de dood van Christus en Zijn opstanding. Een gelovige ontving het zegel van het Genadeverbond na zijn inlijving in Christus.

Precies dezelfde gang die Christus historisch gemaakt heeft ondergaan ook Zijn volgelingen in een geestelijk opzicht; Hij als het Hoofd, zij als de leden. Dezelfde orde die de discipelen met Christus ondergingen zowel historisch als in hun geloofservaring, ondergaan alle gelovigen in de geestelijke geloofsbetekenis.

In ons kerkelijk leven komt deze parallel niet zo goed tot zijn recht. De kinderdoop met besprenging heeft wel dezelfde betekenis. Het formulier van de doop spreekt duidelijk van *de onderdompeling en besprenging met het water*. De ouders nemen de verantwoording op zich tot de gedoopte belijdenis doet en zijn doop overneemt voor eigen verantwoording.

De Catechismus zegt, *wanneer iemand tot het oprecht geloof in Christus komt, wordt hij Christus ingelijfd*. Zondag 7. Met min of meer bewustheid. Zijn doop krijgt dan een bijzonder grote waarde. Want het zegel van het Genadeverbond wordt dan persoonlijk en onderwerpeelijk ervaren door de verlichting van de Heilige Geest. Helaas wordt er weinig over gehoord en zijn de gelovigen zelden gelovig werkzaam met hun doop.

Wat de zwakgelovigen betreft geldt hetzelfde als gezegd is bij het 1e bewijs. Christus leert de sterk gelovigen om de zwakkeren te dragen en te verdragen. Zou Hij het Zelf dan ook niet doen? Alleen, ***Hij geeft geen andere geloofsregel voor de zwakken dan voor de sterken***. Deze geloofsregel heeft Paulus uitgelegd in de Schrift. En de Schrift kan niet gebroken worden.

Iedere gelovige wordt vermaand om naar Gods woord te leven. En voor ieder is dat ook de innerlijke hartelijke keus van zijn ziel geworden. Omdat hij zoveel zwakheden heeft, zoveel tekortkomingen en op zoveel punten struikelt, wordt daarom de regel van Gods woord gewijzigd? Natuurlijk niet. Die regel wordt in der eeuwigheid niet gewijzigd.

Maar Jezus kent onze zwakke kracht, onze geestelijke blindheid, onze diepe verdorvenheid en de gekantheid tegen Hem en Zijn woord in de oude mens, die nooit wil wat God wil. De Heere wil in neerbuigende goedheid een God zijn voor heel Zijn kudde. Alle mogen drinken uit dezelfde bron en allen mogen weiden op dezelfde in weide. Allen hebben dezelfde Herder en leefregels, maar allen zijn niet even groot en sterk.

12. 3e bewijs. De heilsorde volgens Paulus in Eféze 1: 15 – 20, Eféze 3: 14 – 19 en Kolossenzen 1: 9 – 12

Eféze 1: 15 - 20

15 Daarom ook ik, gehoord hebbende het geloof in den Heere Jezus, dat onder u is, en de liefde tot al de heiligen.

16 Houde niet op voor u te danken, gedenkende uwer in mijn gebeden;

17 Opdat de God van onzen Heere Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve den Geest der wijsheid en der openbaring in Zijn kennis;

18 Namelijk verlichte ogen uws verstands, opdat gij moogt weten, welke zij de hoop van Zijn roeping, en welke de rijkdom zij der heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen;

19 En welke de uitnemende grootheid Zijner kracht zij aan ons, die geloven, naar de werking der sterkte Zijner macht,

20 Die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt; en heeft Hem gezet tot Zijn rechterhand in den hemel.

Eféze 3: 14 – 19.

14 Om deze oorzaak buig ik mijn knieën tot den Vader van onzen Heere Jezus Christus,

15 Uit Welken al het geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt,

16 Opdat Hij u geve, naar den rijkdom Zijner heerlijkheid, met kracht versterkt te worden door Zijn Geest in den inwendigen mens;

17 Opdat Christus door het geloof in uw harten wone, en gij in de liefde geworteld en gegrond zijt;

18 Opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, welke de breedte, en lengte, en diepte, en hoogte zij,

19 En bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods.

In genoemde teksten spreekt Paulus tot de gemeenteleden van Eféze. Hij kende hen, want hij had die gemeente gesticht. Het waren levende, gelovige mensen. Hadden zij zoveel diepgang in het geloof als Paulus? O nee, dat wist Paulus al te goed. Daarom buigt hij zijn knieën tot de Vader van Christus.

Hij bidt om de Heilige Geest der wijsheid om Hem meer en beter te mogen leren kennen.

Hij bidt om de erkenning van het onuitsprekelijk voorrecht wat ze bezaten. Hij bidt om erkenning van de Goddelijke kracht die in hen werkte, dezelfde als de Vader in Christus uitwerkte toen Hij Hem uit de dood opwekte.

Het doel van Paulus is dus glashelder: dezelfde orde als Christus in Zijn dood en opstanding, hebben zij ervaren in een kleine trap op maat. Maar de diepte van Goddelijke liefde die er in ligt wordt door hen niet ten volle beseft. Er liggen nog zoveel verborgenheden in Christus' lijden, sterven en opstanding. Daarom bid Paulus om *de Geest der wijsheid en openbaring in Zijn kennis*, opdat ze zouden weten welke rijkdommen, oneindige zalige heerlijkheid er in een Drie-enig Verbondsgod ligt.

Wordt dit inzicht gemist dan wordt de oneindige liefde van de Vader en van Christus eigenlijk gekleineerd. Dat smart Paulus. Daarom bidt hij dat Christus meer in hun hart moge wonen opdat ze konden begrijpen dat Zijn liefde oneindig, onbegrijpelijk groot is.

Dezelfde inhoud en doel lezen we ook in **Kolossenzen 1: 9 – 12**.

9 Waarom ook wij, van dien dag af dat wij het gehoord hebben, niet ophouden voor u te bidden en te begeren, dat gij moogt vervuld worden met de kennis van Zijn wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand;

10 Opdat gij moogt wandelen waardiglijk den Heere, tot alle behaaglijkheid, in alle goede werken vrucht dragende, en wassende in de kennis van God;

11 Met alle kracht bekrachtigd zijnde, naar de sterkte Zijner heerlijkheid, tot alle lijdzaamheid en lankmoedigheid, met blijdschap;

12 Dankende den Vader, Die ons bekwaam gemaakt heeft, om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht;

Paulus wil dat de gelovigen groeien in het geestelijk leven, in de kennis van de Vader, verzoend in Zijn Zoon, om als kind tot eer van de Vader te wandelen. De Heilige Geest is de grote Werkmeester van het geloof en de Onderhouder. Hoe dieper het geloof wortelt, hoe meer de Vader gedankt en verheerlijkt wordt, de Zoon bemind en de Geest erkend en benodigd wordt als Kinderleider en Trooster *om de kruisweg lijdzaam te wandelen*; en als Onderpand en Verzegelaar *van de erve der heiligen in het licht*.

Die groei gaat door een weg van kruis en druk. Om een vernederde Borg gelijkvormig te worden moet men Zijn kruis dragen. Of we zwak of sterkgelovige zijn, we moeten, liever gezegd wij *mogen* Hem gelijkvormig worden. Ook al hebben we die diepste ervaring opgedaan en de krachtigste vrij spraak van schuld en straf ondervonden in onze consciëntie.

13. De vierschaarbeleving

De 'vierschaarbeleving' zoals die in bevindelijke kringen geleerd wordt, wordt op onderscheiden manier uitgelegd en een persoonlijke inhoud toegekend.

Soms wordt ze opgevat als de eerste kennismaking met Christus na een lange overtuigingsweg; soms wordt ze toegepast bij de openbaring van Christus en soms plaatst men ze na de ervaring van alle voorgaande weldaden en valt ze gelijktijdig met de zekerheid van het kinschap. In deze laatste zin werd ze vroeger het meest gebruikt op de gezelschappen van Gods volk.

Sommige gelovigen kunnen niet begrijpen dat kinderen van God die de volle verzoening met de Vader kennen en de Heilige Geest als een Inwoner en Trooster

kennen, opnieuw worden geleid in de diepten van Godverlaten, in de diepte van de val, enzovoort.

We kunnen in het Oude en Nieuwe Testament voorbeelden vinden van kinderen en knechten van God die na de grootste openbaringen van God en de zoetste vertroosting toch in grote diepte gebracht werden, dat ze weer vol verschrikking werden.

Toen Mozes de Berg Sinai beklom zegt hij, volgens de woorden van Paulus, Hebreënen 12: *Ik ben gans bevreesd en bevende, zo vreselijk was het gezicht.*

David, nadat hij gezondigd had, vernederde zich zeer diep voor de Heere en kende een grote benauwdheid en verdriet, volgens Psalm 51.

Toen Jesaja geroepen werd, zei hij: *Wee mij, want ik verga!* Jesaja 6.

En Jeremia klaagt in zijn Klaagliederen 3: *Gij zijt mij in een wrede veranderd; Gij zijt mij een loerende beer, een leeuw in verborgen plaatsen; Gij hebt mijn ziel verre van de vrede verstoten; mijn sterkte is vergaan en mijn hoop van de Heere,* enzovoort.

Toen de Heere Jezus aan Johannes op Patmos verscheen, *viel hij als dood aan Zijn voeten.*

Ieder die iets kent van de oneindige, de ontzaglijke Majesteit van de almachtige God, die indrukken krijgt dat hij regelrecht ligt voor het oog van de alomtegenwoordige Rechter van hemel en aarde, - al heeft hij nog zoveel genade in zijn leven ontvangen - hij zal met vreze en beven vervuld worden. Evenals de Bijbelheiligen gebeefd hebben toen ze door de Goddelijke Majesteit als het ware omringd werden, hoeveel gemeenschap met de Heere ze ook al hadden genoten. Ja, zelfs jaren nadat ze de zaligste gemeenschap met God in Christus deelachtig waren.

En zo gaat het nog. Als de Heere iemand van Zijn kinderen wil onderwijzen in diepe verborgenheden, gaat het altijd samen met een diep ontzag en vrees vanwege Zijn heerlijkheid. God bewoont een ontoegankelijk Licht en die in Zijn gemeenschap wordt toegelaten staat heilig te beven; of, *hij verheugd zich met beving.*

Er was een geofend kind van God die meer dan 50 jaar in zalige vrede met de Vader geleefd had. Deze werd op haar oude dag opnieuw in de diepte van de val ingeleid. Eerst in de staat der rechtheid, daarna in de val en vervolgens in het werk van herschepping en de verzoening door de komende Messias. De rechtvaardiging en vergeving van zonden werden opnieuw toegepast. Daarom zegt de Schrift: *die rechtvaardig is, dat hij nog gerechtvaardigd worde.*

Dat is dezelfde rechtvaardiging als die men voorheen beleefd had, geen tweede rechtvaardigmaking - de eerste zou dan van een goddeloze en daarna rechtvaardiging van een gelovige zijn - nee, men krijgt dan *een nieuwe uitspraak in de ziel* door de Heilige Schrift die de Geest bekrachtigt in het hart. Een uitspraak die gedocumenteerd ligt in de Schrift is duurzamer dan een inspraak in ons hart. Want een inspraak in het hart, hoewel die groot is als ze van de Heere komt, kan verdonkerd worden. Maar de uitspraken in de Heilige Schrift zullen in der eeuwen eeuwigheid niet vergaan. Dit is onze grond en dit is ons onwankelbaar fundament.

Er wordt wel eens gesproken over *het probleem van de rechtvaardigmaking in de vierschaar der consciëntie*. Dit is echter geen probleem, door die weldaad worden de problemen juist opgelost en de raadsels van de ziel vinden een verklaring door de Heere Zelf.

Maar wat wel verwarring kan geven is de merkwaardige emoties die bij een aantal mensen daarmee samenvalt en de extreme uitspraken die dan gedaan worden. Zelfs een man als Huntington, die een zeer Schriftuurlijke leiding van God heeft ondervonden, riep uit toen de Heere hem in het gericht betrok: *Zend mij maar naar de hel; zend mij maar naar de hel,* enzovoort. Dit zei hij, toen hij de ontzagwekkende Majesteit van God zag tegenover zijn afschuwelijke zondige gedaante.

Het is helemaal tegen de Schrift, dat sommigen zulke soort emoties als kenteken stellen dat de zekerheid van de rechtvaardigmaking in de consciëntie echt is.

Heel eenvoudige kinderen van God hebben soms zo'n onschriftuurlijk taalgebruik aangeleerd dat het bij andere die meer Schriftuurlijke taal hanteren, bijna verdacht voorkwam. Het is intens jammer dat door verkeerd taalgebruik een systeem ontworpen werd waardoor eenvoudige gelovigen afgeschrikt werden. En waardoor degenen die zich in de Schrift verdiepen een stuiting voelen.

Daarbij komt, dat onze natuur er ook niet aan wil om aan alles te sterven wat geen God en Christus is; en met Hem als het ware in de dood te gaan. Wij bidden dat zelfs af. Kijk maar naar de discipelen. Die stonden Jezus tegen in Zijn Borglijden. Totdat, totdat wij het met God eens worden en ons hoofd op het blok leggen verenigd met Gods wil. Als wij leem worden in de handen des Heeren hebben we niets meer in te brengen dan: *de Heere doe wat goed is in Zijn heilige ogen.*

14. Samenvatting

Laten de Bijbelheiligen ons tot een voorbeeld dienen. Paulus zegt: *Al wat tevoren geschreven is, is tot onze lering beschreven, opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting der Schrift, hoop zouden hebben,* Romeinen 15:4.

Geldt dit ook niet van de ondervinding en geloofsvolgorde die de discipelen ervoeren? Wellicht mogen wij zeggen, niet alleen is er veel tot onze lering geschreven wat betreft de personen, de historie en de ondervinding van de gelovigen, *maar Gods Geest heeft ook tot onze lering beschreven de volgorde waarin de Heere werkt.* Dus ook de volgorde waarin de discipelen geleid werden behoort daarbij. Van geen personen in de Bijbel is hun bevinding in heilsvolgorde en in tijdsvolgorde zo duidelijk en uitvoerig beschreven. Tot ons nut, ons voordeel, onze troost en onze lering.

We moeten dat niet zo opvatten alsof bij alle gelovigen alles precies eender moet gaan, want dan zouden we zelf een systeem maken waaraan de Heere zich moet houden. Nee, de Schrift leert ons de vrijmacht des Heeren in al Zijn werken te eerbiedigen.

Sommigen zijn al jaren op de levensweg en worden nadat zij Christus leerden kennen en volgen ingeleid in de grote Verborgenschap van Zijn menswording. Anderen hebben een ruime openbaring van Christus gekregen als de gekroonde Koning over Sion, voordat zij een Golgótha-ervaring leerden kennen. Christus openbaart zich in Zijn Namen, staten, ambten en weldaden op een wijze die Hij wil en niet volgens ons persoonlijke denkwijze. En ook niet volgens ons eigen volgorde die we uit de Schrift bij elkaar geraapt hebben.

De opvatting dat de heilsorde die de discipelen leerden en beleefden een voorbeeld is voor alle gelovigen – alleen met dit grote verschil dat zij heilhistorisch beleefden en wij geloofsmatig – is dus gegrond op de Schrift. Het is de eer van God de Vader, het is tot meerdere glorie van de Zoon en tot ontplooiing en meerdere kennis van God de Heilige Geest. Het geeft een sterker geloofsvertrouwen en is voor zwakgelovigen tot moedgeving; vooral als sterker gelovigen hen hiertoe aanmoedigen.

Waar de Geest des Heeren is daar is vrijheid, omdat Hij vrij(machtig) is en in de vrijheid zet. Hij blaast op wie Hij wil, hoe sterk Hij wil, hoe langdurig Hij wil en hoe verzegelend Hij wil. Het is een en dezelfde Geest die in allen onderscheidend werkzaam is. 1 KORINTHE 12. Daarin blinkt Zijn eer uit, onze afhankelijkheid en zo is een mooie harmonie te zien in het lichaam van Christus. *En zovelen als er naar deze regel zullen wandelen, over hen zal vrede en barmhartigheid zijn; en over het Israel Gods.* Galaten 6:16.

En als wij aan de andere kant van de Doodsjordan mogen komen in het nieuwe Jeruzalem, dan, dan pas zullen wij gewaarworden dat Zijn wil en Zijn regel voor ons zeer gunstig is geweest. Eeuwig zal Hij ervoor gedankt worden.

II. 'IK GELOOF IN GOD, DE VADER'

1. De trouwe Drie-enige Verbondsgod

"Ik geloof in God de Vader" is het eerste van de 12 geloofsartikel. De Heidelberger Catechismus heeft dit artikel verklaard in de volgorde van de 12 Geloofsartikelen. Deze volgorde is analoog aan de orde van bestaan in de Heilige Drie-eenheid, Vader, Zoon en Heilige Geest. Dus niet geheel conform de orde in het bevindelijk geestelijk leven. Want dat zou inhouden dat wij eerst de Vader als verzoend in Christus leren kennen (volgens Zondag 9) en daarna de Zoon in Zijn ambten en staten. Maar Gods Geest begint met de zaligmakende overtuiging; zie Zondag 2.

De Catechismus beschrijft in de eerste 6 Zondagen hoe men het eigendom van Christus wordt om getrouwd te leven en te sterven; namelijk *door het geloof in Hem*. In Zondag 7, antwoord 21 beschrijft de Catechismus de aard of het wezen van het geloof: *... dat ook mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken is, uit loutere genade, allen om de verdiensten van Christus wil.*

In antwoord 22, 23 volgt een korte samenvatting van de voorwerpen van het geloof, namelijk *alles wat God ons in Zijn woord geopenbaard heeft*. De inhoud hiervan wordt in Zondag 8 t/m 22 verklaard.

In Zondag 23 grijpt de Catechismus terug naar, Zondag 7, Antwoord 21 en geeft een omschrijving van de baten, de vruchten van het geloof en hoe het geloof rechtvaardigt. *Wat baat het u nu dat gij dit alles gelooft?* (Zondag 23)

Dat ik in Christus voor God rechtvaardig ben en een erfgenaam des eeuwigen levens.

Het valt direct op, dat de inhoud van beide zondagen 7 en 23 heel veel overeenkomst heeft. Beide zondagen spreken over *de rechtvaardigmaking voor God*.

Op gezelschappen - en soms ook op de preekstoel - wordt Zondag 7 verklaard als *de gave van het geloof* en Zondag 23 als *de rechtvaardigmaking*, die niet eerder plaats vindt voordat men alles geloofstukken heeft geleerd die in voorgaande zondagen worden behandeld. Sommige oude kinderen van God spraken over Zondag 7 als de rechtvaardigmaking *in de belofte*. In Zondag 23 is dan sprake over *de volle zekerheid* van de rechtvaardigmaking. Deze onderscheiding is pastoraal leerzaam. Maar het ontkennen dat Zondag 7 spreekt over *het rechtvaardig zijn voor God door het geloof*, is in feite een fundamentele stelling van de Reformatie terzijde schuiven. De Reformatie leerde: *door het geloof is men rechtvaardig voor God*.

In Zondag 9 en 10 geeft de Catechismus een beschrijving van het persoonlijk geloof in God de Vader, als een trouw God en liefhebbend Vader.

Zondag 9, vraag 26: Wat gelooft gij met deze woorden: *Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper des hemels en der aarde?*

Antwoord: ***Dat de eeuwige Vader van onze Heere Jezus Christus Die hemel en aarde, met al wat er in is, uit niet geschapen heeft, Die ook dezelve nog door Zijn eeuwige raad en voorzienigheid onderhoudt en regeert, om Zijns Zoons Christus' wil, mijn God en mijn Vader zij; op Welke ik alzo vertrouw, dat ik niet twijfel, of Hij zal mij met alle nooddrift des lichaams en der ziel verzorgen, en ook al het kwaad, dat Hij mij in dit jammerdal toeschikt, mij ten beste keren; dewijl Hij zulks doen kan als een almachtig God, en ook doen wil als een getrouw Vader.***

In het geloofsartikel wordt dus gesproken over God de Vader. De benaming Vader spreekt eerst van Zijn eeuwige Bestaanswijze in het Goddelijk Wezen, *ten opzichte van en met betrekking tot de Goddelijke natuur van de Persoon van de Zoon van God*. Hij is Vader door de generatie van de Zoon, die van eeuwigheid tot eeuwigheid gegeneerd wordt als een innerlijke Goddelijke daad.

De eerste Persoon wordt vervolgens de Vader van de Heere Jezus genoemd ten aanzien van Zijn menselijke natuur, uit oorzaak van de toebereiding van Zijn heilig

lichaam (Hebr. 10:5), waardoor de vereniging van de menselijke natuur met de Goddelijke in éénheid van Persoon, tot stand kwam (Lukas 1:35).

2. Verschil tussen geloven in God de Vader; of, geloven dat Hij mijn Vader is

De meeste van de theologen van de Nadere Reformatoren hebben in hun verklaring van de Catechismus verschil gemaakt tussen het *wezen* van het *welwezen* des geloofs.

Het wezen des geloofs houdt in, dat iemand de toevlucht heeft genomen tot de Borg Christus, uit bevindelijke kennis van zijn ellenden en verlorenheid; zoals in de voorgaande zondagen van de Catechismus verklaard is. Joh. 1:12: "Zo velen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven."

En dit geloof eindigt niet alleen in Christus, maar het geloof strekt zich door Hem uit tot de Vader, "Niemand kent de Vader, dan die het de Zoon zal openbaren." (Matth.11:27). Dit wezen van het geloof sluit een bevindelijke kennis in van de Vader zoals Hij in het Woord geopenbaard wordt. Jezus zegt: "Niemand kan tot Mij komen, tenzij het hem gegeven zij van Mijn Vader." (Joh. 6:65). Dus er is een wederzijdse werking van Vader en Zoon door de Geest. Daaruit volgt vroeg of later ook een bevindelijke kennis van de eeuwige liefde van de Vader. "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde." (Jer. 31:3) en "Want door Hem hebben wij de toegang door één Geest tot de Vader" (Ef. 2:18). In feite gaat deze kennis van de liefde van de Vader samen met Zijn openbaring in het Woord. Maar in het persoonlijk bevindelijk leven hebben we telkens voor elke tekst onderwijs nodig van de Heilige Geest om de diepe inhoud van de teksten te verstaan.

Het welwezen van het geloof houdt de *volle zekerheid* van het geloof in dat God ook mijn God en Vader is geworden. Zoals de Catechismus dit uitdrukt: *Op Welke ik alzo vertrouw, dat ik niet twijfel, of Hij zal mij met alle nooddrift des lichaams en der ziel verzorgen, ... dewijl Hij zulks doen kan als een almachtig God, en ook doen wil als een getrouw Vader.* Enz.

Andere verklaarders delen deze mening niet. Zij gaan ervan uit dat de zekerheid van het geloof ook behoort tot het *wezen* des geloofs, omdat er *een vastheid tot toe-eigening in het allerzwakste geloof is, hoewel een gelovige vanwege geestelijke duisternis deze toepassing op zichzelf slechts zelden geloven kan.* Het geloof zelf is aan geen twijfeling onderworpen, maar kan wel een gelovige aan twijfel onderworpen zijn. Het artikel begint met: *ik geloof.*

Het persoonlijk geloof *in de Wet* gaat samen *met toepassing op zichzelf*, dat men verdoemelijk voor God ligt. In de spiegel van de Wet ziet men zichzelf in Goddelijk licht.

Ook het geloof *in het Evangelie*, namelijk de kennis van God verzoend in Zijn Zoon zoals in Zondag 7 beschreven, wordt zonder toepassing op zichzelf niet recht beoefend. In de spiegel van het Evangelie ziet men Christus in het licht van de Heilige Geest. En in Hem ziet men de Vader, met toepassing op zichzelf. Namelijk, dat Hij ook mijn Vader mocht worden; óf dat Hij mijn Vader geworden is.

3. Het spreken in de gemeente

De belangrijkste vraag is: *wat leert de Bijbel over het persoonlijk geloof in God de Vader?* Want er staat: *ik geloof.*

Als het goed is leggen wij de Bijbel of enkele Bijbelteksten uit, in zover wij licht van Gods Geest gekregen hebben. Het gaat mij nu niet over theologie en dogmatiek, maar over bevindelijke leringen uit de Schrift. Het heeft de Heilige Geest behaagd om diverse soorten gaven en inzichten aan de kerk mee te delen (1 Kor. 12). Sommigen krijgen de gave van wijsheid in de Schrift, sommigen van uitleg, anderen van onderscheiding van geesten. De geestelijke lessen in de Schrift gelden voor **alle gelovigen**, maar persoonlijk onderwijs van Gods Geest - hetzij met meer of minder

kracht en licht in de Schrift - is een persoonlijke verlichting, ervaring, persoonlijke raad, bestuur, troost en kennis van God in Christus, enzovoort.

Omdat iedere gelovige een unieke persoonlijkheid is en in een persoonlijke relatie tot God staat, mogen wij persoonlijk onderwijs niet dwingend voorschrijven aan anderen, maar moeten dit overlaten aan de vrijmachtige werking van de Heilige Geest. Het is ook verkeerd, - zo niet zondig, - als wij het onderwijs wat anderen ontvangen hebben, ongegrond veroordelen of kleineren, enzovoort. In de diversiteit van Gods lessen en leidingen ligt een Goddelijke schoonheid en wijsheid. Wij mogen onze persoonlijke ervaring of inzicht elkaar wel meedelen, maar met deze belangrijke stelregel: *een of meerderen spreken, anderen oordelen*, (1 Korinthe 14:27). Deze regel gold voor het spreken en uitleggen van Schriftgedeelten in en met vreemde talen en dergelijke. Als wij dit ook toepassen op onze onderlinge gesprekken kan dat voorkomen dat de spreker eigenwijs wordt. En degenen die oordelen, - als zij een gave van onderscheid bezitten, - kunnen corrigerend optreden. Zo blijft de balans in evenwicht, zo hebben wij elkaar nodig en leren elkaar waarderen. God is een God van orde en vrede.

Dit in acht nemende wil ik mijn persoonlijke mening geven over enkele teksten in het Nieuwe Testament waarin de discipelen van Jezus onderwijs kregen in de kennis van de Vader, als de God en Vader van Jezus, zowel als de Vader van Zijn discipelen.

4. De Catechismus en de bevinding

Als de catechismusopstellers alle geloofsartikelen hebben toegelicht trekken ze een conclusie uit de hele geloofsleer. *Wat baat het u, dat gij dit alles gelooft? Zondag 23 dat ik in Christus voor God rechtvaardig ben, alleen door het oprechte geloof*, enzovoort.

De uitleg, de opvatting en de bedoeling van de Catechismus wordt door veel gelovigen niet altijd juist weergegeven.

In het algemeen wordt het meestal zo opgevat, dat het geloof doorbreekt na de overtuigingsweg en Christus Zich openbaart in de ziel, zoals beschreven in Zondag 7. Daarna volgt een weg van geloofsoefeningen en geloofsbeproevingen. Tenslotte openbaart de Heilige Geest de Vader als een verzoend God in Christus en worden de gelovigen in volle zekerheid des geloofs gerechtvaardigd in de vierschaar der consciëntie. De Heilige Geest verzegelt het kinschap en zij mogen door het geloof zeggen: *Abba Vader*.

Deze laatste weldaad wordt beschreven in Zondag 23, wat men beschouwt als het welwezen van het geloof. Tussen zondag 7 en zondag 23 leeft de bekommerde kerk in het wezen van het geloof. Als het de Heere behaagd verder te werken gaat de 'bekommerde kerk' met een geopenbaarde Christus de dood in tot verzoening van zonden, om met Hem weer op te staan tot de rechtvaardigmaking. Daarna volgt het geloofsleven in de ware heiligmaking.

Dit is een bepaalde en gangbare opvatting van het geloofsleven in de meeste bevindelijke kringen.

Wellicht is deze gang wat schematisch voorgesteld, maar ze is goed bedoeld, en nuttig om doorvloeiing tegen te gaan. Sommige kinderen Gods hebben deze gang beleefd, met zulke krachtige inspraken in hun hart en in zo'n afgebakend tijdstip dat wij God mogen bewonderen in Zijn onuitsprekelijke liefde, dat Hij zó wonderbaar met enkele van Zijn kinderen wilde handelen. In de oude geschriften wordt deze gang beschreven als een extra-ordinaire (buitengewone) werking van Gods Geest.

Allereerst moet worden vermeld dat de beleving van deze bevindelijke gangen, zoals hiervoor beschreven, een onuitsprekelijke weldaad is. De grote vraag is echter, of de opstellers van de Heidelberger Catechismus het zo systematisch bedoeld hebben, dat de baten van het geloof alleen ten goede komen aan hen die met volle zekerheid gerechtvaardigd zijn in de vierschaar van hun consciëntie, zoals in Zondag 23 beschreven wordt? In welk schema moeten we dan de waarachtige bekering

opvatten, die pas in Zondag 33 wordt verklaard? De beschrijving van de rechtvaardigmaking in Zondag 7 komt in grote lijnen overeen met de beschrijving ervan in Zondag 23. In Zondag 7 staat, *dat het ware geloof is, ... een vast vertrouwen hetwelk de Heilige Geest door het Evangelie in mijn hart werkt, dat niet alleen anderen, maar ook mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken is, uit louter genade, alleen om de verdiensten van Christus wil.* In Zondag 23 luidt het: *... dat God mij de volkomen genoegdoening, gerechtigheid van Christus schenkt en toerekent evenals had ik nooit zonde gehad of gedaan; ja had ik zelfs al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor mij volbracht heeft; zover ik zulke weldaad met een gelovig hart aanneem.* De woordkeus van Zondag 23 is krachtiger en toont een sterker geloofsvertrouwen. Er is groei en wasdom in de onnaspeurlijke rijkdom van Jezus Christus en de Vader door Hem.

De Catechismus volgt vanaf Zondag 7 tot en met Zondag 22 de volgorde van de 12 Geloofsartikelen. De vergeving van zonden, dus *de rechtvaardigmaking wordt* in Zondag 21 uitgelegd. Ná de uitleg van de 12 Geloofsartikelen maakt de Catechismus een samenvatting in Zondag 23 en 24 van de grote baten die het geloof in de Drieenige God met zich meebrengt.

Als wij het *Schatboek* van Zacharias raadplegen en de *Uitleg van de 12 Geloofsartikelen* door Caspar Olevianus dan moeten we concluderen dat de opstellers van de Catechismus de bevindelijke gangen in de Catechismus niet in zo'n strak schema geplaatst hebben als velen het de laatste 100 jaar gedaan en voorgeschreven hebben. Door gebrek aan *bevindelijke* kennis hanteert men teveel menselijke begrippen of tradities in de geloofsleer.

In Zondag 8 en 9 wordt al gesproken, *dat God de Schepper van hemel en aarde, mijn God en Vader in Christus geworden is en dat ik er niet aan twijfel of Hij zal het eeuwig blijven.* Naar mijn mening is de Schriftuurlijke uitleg van de Catechismus weergaloos. Ze is meer dan een gewoon menselijk geschrift en de opstellers waren niet geïnspireerd, maar wel hoog verlicht door Gods Geest in de Goddelijke zaken. Daarmee wordt niet ontkend dat er groei nodig is in het geloofsleven. Integendeel, juist het geestelijk leven is een levenslang groeiproces, tot op de *dag van Jezus Christus* (Fillip.1:6). Als het geloof aanwezig is, zoals in Zondag 7 beschreven, dan is er ook minder of meerder zekerheid van geloof in God de Vader. Hetzij in de *wensende* zin, dat Hij mijn Vader mag worden in Christus, hetzij in meer *geloofszekerheid*, dat Hij mijn Vader wil zijn. Die groei in het geloof zien we heel mooi bij de discipelen.

5. Het 'Onze Vader'

(1) Jezus de Meester

De Heere Jezus leerde Zijn discipelen bidden: *Onze Vader, Die in de hemelen zijt.* Onze Catechismus leert ons: *dat God onze Vader door Christus geworden is,* enzovoort, Zondag 46. De discipelen waren toen nog beginnelingen in het geloofsleven en in de omgang met Jezus. De diepte van het verzoenend Borglijden van Christus verstonden zij toen nog niet. En een verzoend Vader kenden zij niet.

Maar deze bede - wat betreft de woorden op zichzelf genomen, - was hen niet onbekend. Uit de Joodse gebedenboeken van die tijd blijkt dat de godsdienstige Joden elke dag het zogenaamde ACHTTIEN-gebed opzegden, waarin herhaaldelijk de uitdrukking voorkomt: *onze Vader, onze Koning.* Jezus leerde de discipelen eerst kort voor Zijn dood bidden in Zijn Naam. *Tot nog toe hebt gij niet gebeden in Mijn Naam; bidt en gij zult ontvangen, opdat uw blijdschap vervuld zij,* Joh, 16: 24. Hierin zien we dat het *Onze Vader* in zekere zin nog niet compleet was, zolang Jezus nog geen Voorbidder bij de Vader in de hemel was. De discipelen leefden nog onder het Oude Verbond.

Jezus leerde als Machthebbende en niet als de Schriftgeleerden. Hij had natuurlijk Zijn discipelen in een ogenblik de hele verborgenheid van Godzaligheid kunnen leren. Maar zoals er een begin is in ons natuurlijk leven en een groeien, zo gaat het toe in het geestelijk leven.

(2) De Vader en de Zoon

De Heere Jezus heeft enkele keren met Zijn discipelen over de Vader gesproken. Althans, het is enkele keren beschreven, want niet alles wat Jezus heeft gezegd en gedaan werd beschreven. Johannes zegt zelfs: *als alles genoteerd moest worden zou de wereld de boeken niet eens kunnen bevatten*. Het is sterk uitgedrukt, maar als Johannes zoiets zegt doet hij het niet zonder reden.

In Mattheüs 11 vers 26 zegt Jezus: *Niemand kent de Vader dan de Zoon en die de Zoon het wil openbaren*. De discipelen hadden behoefte aan deze openbaring om de Vader te leren kennen. Dat kunnen wij vinden in Johannes 14.

Toen Jezus aan het eind van Zijn leven afscheid ging nemen van Zijn discipelen zei Hij tegen Thomas en Filippus: *Niemand komt tot de Vader, dan door Mij. Indien gijlieden Mij gekend had, zo zoudt gij ook Mijn Vader gekend hebben; en van nu kent gij Hem en hebt Hem gezien. Filippus zei tot hem: Heere, toon ons de Vader en het is ons genoeg. Jezus zeide tot hem: ben Ik zo langen tijd met ulieden en hebt gij Mij niet gekend Filippus? Die Mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien en hoe zegt gij: toon ons de Vader.*

Het is opmerkelijk dat de Heere Jezus zegt van Zijn Vader: *van nu kent gij Hem en hebt Hem gezien*. Daaruit kunnen wij concluderen dat de kennis van Christus die zij tot nu toe hadden nog niet voldoende was om in Christus de Vader te zien. Als wij logisch redeneren vanuit de Schrift kunnen we gemakkelijk zeggen: *de Vader is in Zijn Zoon en Christus is in Zijn Vader*. Maar een levend geloof heeft behoefte aan persoonlijke openbaring en aan persoonlijk onderwijs van de Heere Jezus Zelf. Niet alleen dat er sommige teksten licht verschaffen in een bepaalde zaak, maar dat er een inwendige band gelegd wordt tussen de ziel en in hetgeen in die tekst besloten ligt. Met andere woorden, als de tekst spreekt *dat de Vader in Christus is*, heeft een gelovige er behoefte aan dat de Vader Zich ook in Christus wil openbaren, of bekendmaken en dat er een liefdeband gelegd wordt met kinderlijk geloofsvertrouwen. Daar had Filippus behoefte aan.

De Heere Jezus onderwijst hem erin, *dat hij de Vader niet moet zoeken buiten Christus, maar door Christus alleen*. De Vader is buiten Christus een rechtvaardige, strengeisende Rechter, Die een verterend Vuur is voor de zondaar vanwege zijn zonden. Iemand die Gods woord innerlijk gelooft, gevoelt dat en erkent het met min of meer overtuiging en aandoening. Filippus had evenals de andere discipelen geloofd en erkend dat Christus van God was uitgegaan. Maar dat Christus het Lam Gods was, die de zonde der wereld weg zou dragen, dat het heilig Offerlam geslacht moest worden om de Godheid te bevredigen, was een verborgenheid. Toch was deze verborgenheid helder geopenbaard onder het Oude testament in het Evangelie van de ceremoniële wet. Maar wij hebben in alle dingen onderwijs nodig van de Heilige Geest. Dat is de beste Leermeester.

Filippus zei tegen Jezus: *toon ons de Vader, dan is het genoeg*. Waarop Jezus hem terechtwees en zei: *Geloofst gij niet dat Ik in den Vader ben en de Vader in Mij is?* Filippus zocht nog steeds een goede verhouding met de Vader te krijgen en de Vader zo goed te mogen leren kennen, maar ... buiten Christus. Daarom zei Jezus: *Dat is onmogelijk; de Vader is in Mij*.

De discipelen kregen dit onderwijs uit de mond van hun liefdevolle Leermeester, met Wie zij zo vriendschappelijk omgingen, en toch begrepen zij de diepte ervan niet. Nu, de Heere Jezus is altijd heel vriendelijk tegen mensen die erg onkundig zijn en zich ook daarnaar gedragen, maar toch van Hem willen leren. Jezus zegt: *Nog een kleine tijd en de wereld zal Mij niet meer zien, maar gij zult Mij zien; want Ik leef en gij zult leven. In dien dag zult gij bekennen dat Ik in Mijn Vader ben, en gij in Mij; en Ik in u.*

‘Dus, mijn lieve vrienden, zegt Jezus, als Ik uit de dood ben opgestaan en leef dan zullen jullie Mij weer zien en dan zijn we weer bij elkaar. En dan zul je pas begrijpen dat Ik in Mijn Vader ben en mijn Vader in Mij is’.

(3) Jezus stierf om Zijn volk tot de Vader te brengen

Maar er is nog meer. Kijk eens naar Johannes 14 vers 28. Jezus zegt: *Gij hebt gehoord, dat Ik tot u gezegd heb: Ik ga heen en kom weder tot u. Indien gij Mij liefhad, zo zoudt gij u verblijden, omdat Ik gezegd heb: Ik ga heen tot den Vader; want Mijn Vader is meerder dan Ik.*

Mijn inziens bedoelt de Heere Jezus hiermee te zeggen: ‘als Ik uit de dood ben opgestaan, ben Ik nog korte tijd bij jullie, maar daarna ga ik naar Mijn Vader. Mijn Vader is meerder dan Ik. Ik ben door Hem naar deze wereld gestuurd, om Zijn wil te doen. Zijn wil is dat Ik moet lijden, straks sterven en voor jullie in de dood te gaan. Dit gebod heb Ik van Mijn Vader gekregen (zie vers 31) en Ik wil Zijn gebod gehoorzamen. Als jullie Mij zouden liefhebben dan zouden jullie Mijn gehoorzaamheid aan Mijn Vader respecteren en jezelf erin verblijden. Want het uitvoeren van de wil van Mijn Vader is tot jullie behoud.

Ik sta gereed om de vreselijke, ondeelbare toorn van Mijn Vader te ondergaan. Dat is een buitengewone lijdenservaring. De eeuwige Goddelijke Personele daad van Mijn Vader is Mij te genereren en eeuwige Goddelijke liefde toe te dragen. Mijn hoogste lust, liefde en vermaak is om Mijn Vader te beminnen. Deze wederzijdse liefdeband is het voornaamste bestanddeel in de Personele bestaanswijze van Vader en Zoon. Deze band wordt straks als het ware doorbroken aan het kruis. (Natuurlijk niet naar Zijn Goddelijke natuur, maar als Middelaar.) *O, hoe wordt Ik geperst, totdat het volbracht zij(Luk. 12:50)!* Dat houdt in dat Ik van Mijn God verlaten zal worden, zodat dat Ik moet uitroepen: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Dit is een onuitsprekelijke diepte die in der eeuwen eeuwigheid nooit doorgrond kan worden. Niet zo, dat de Vader Mij haat, maar de Vader haat de oneindige massa gruwelijkste, vuilste, en godslasterlijke zonden die Mij is toegerekend en Ik in Mijn Persoon draag. Mijn lieve vrienden, kunnen jullie nu begrijpen wat een onuitsprekelijk verlangen Ik heb om weer hersteld te worden in de heerlijkheid van Mijn Vader? Dat Ik weer die Heerlijkheid mag aanschouwen, die Ik bij de Vader had, eer de wereld was?

En als Ik daar zal zijn, vergeet Ik jullie niet, want Mijn Vader is ook jullie Vader. Straks vaar Ik op naar Mijn Vader en naar uw Vader, naar Mijn God en naar uw God.’

Dan is Jezus voorlopig even klaar met onderwijs geven en zegt: *“Sta op, laat ons van hier gaan!”*

(4) De Inwoning van de Heilige Geest

Het was allemaal teveel om te kunnen verwerken. Dat wist Jezus heel goed. Daarom zei Hij, *dat Hij de Heilige Geest zou sturen en Die zou hen in al de waarheid leiden en Die zou hen indachtig maken alles wat Ik tot u gezegd heb.* Die Heilige Geest is een *Geest van aanneming tot kinderen.*

‘Dan worden jullie verzekerd en verzegeld met het Onderpand van de Heilige Geest dat jullie kinderen zijn van Mijn en jullie Vader. Wij zijn broeders. Ik ben in de hemel en Ik woon door Mijn Geest in jullie hart op aarde. Ik woon in het hart van jullie mensen; mensen van vlees en bloed. En vlees onderwerpt zich aan de wet Gods niet en nooit, en dat kan ook niet. Want vlees moet sterven en het graf in. Jullie persoon is in Mij heilig en volmaakt. Maar in jullie ziel blijft een bijwoner aanwezig, die heel sterk kan worden. Die bijwoner is het goddeloos verdorven vlees, de oude mens der zonde. Daarom zullen jullie ervaren dat die oude mens jullie gevangen neemt onder de kracht van de zonde (Rom. 7 en 8). Maar de wet van de Geest des levens in Christus Jezus zal jullie aanvankelijk in dit leven vrijmaken en na dit leven volkomen. En dan mogen jullie zijn waar Ik ben en dan zijn wij samen voor goed en voor eeuwig bij elkaar. Dan, eerst dan, ja eerst dan zullen jullie kunnen begrijpen Wie Mijn Vader is, voor Mij en voor jullie! Dan zal onze Vader alles zijn in allen.’

(5) De wedergeboorte

De geestelijke lessen hieruit en de persoonlijke bevinding hiervan wordt op onderscheidene wijze beleefd en ervaren.

De wedergeboorte maakt ons tot een kind van de Vader. Hoe klein hij in de genade is, een wedergeborene mag zeggen: *Onze Vader, Die in de hemelen zijt.*

Er is verschil in de uitleg over de wedergeboorte in een engere zin en in een ruimere zin. Een duidelijke schrijver hierover is Alexander Comrie. In een preek over 1 Joh. 5:4, beschrijft hij de wedergeboorte **als een proces** vanaf de ontvangenis tot de uitgang uit de moeder. De ontvangenis is het begin van de wedergeboorte en de geboorte zelf is de voltooiing. Het een zonder het ander is niet compleet. Het schijnt dat de meeste theologen tegenwoordig zich vastpinnen op het eerste begin van de wedergeboorte. Dan volgt men echter Comrie niet helemaal.

Het zelfde uitgangspunt als Comrie heeft Wilhelmus A. Brakel in zijn hoofdstuk over *de wedergeboorte* in de *Redelijke Godsdienst*. Brakel gebruikt echter geen filosofische denkbeelden. (Werd dit weergaloos werk maar meer geraadpleegd!)

Zeker mogen we erbij voegen de Schriftuurlijke, eenvoudige en geestelijke beschrijving van de wedergeboorte zoals Van der Groe die leerde. Geen onbewuste rustgrond, maar een min of meer bewustheid, dat we een kind van God mogen zijn. Hoewel zwakgelovigen dit niet durven uitspreken, ligt de hoop in de ziel.

Wij zijn gewoon om te zeggen, een kind in de wieg heeft een vader maar het weet dit nog niet. Toch is een van de eerste personen die een klein kind leert kennen zijn vader. Als wij dit beeld geestelijk overbrengen betekent het, dat iemand die wedergeboren is, kennis begint te krijgen aan God, Die hij niet gezien heeft maar toch lief krijgt. En zoals in het natuurlijke leven er groei is in de kennis en omgang, zo ook in het geestelijk leven. Maar in het geestelijke leven is er in die eerste gangen van het geloofsleven geen vrijmoedigheid om Vader te zeggen. Dat komt omdat God onze rechtvaardige Rechter geworden is en wij onder Zijn rechtvaardige toorn liggen buiten Christus. De Heere wil dat wij daar goed van doordrongen worden. Deze overtuigingen, ontdekkingen en ontgrondingen die de Heilige Geest werkt, dienen om onze diepverloren toestand recht te leren kennen. Daardoor worden we in ons Godsgemis geplaatst en die droefheid naar de levende God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid.

Voor de vertrouwelijkere omgang met de Vader gebruikt de Heilige Schrift een ander beeld. Namelijk, *dat een bruid tot vader krijgt de vader van de bruidegom*. Daarin kunnen wij overeenkomsten vinden tussen de gangen die er plaatsvinden in een natuurlijk huwelijk, die een afspiegeling kan zijn van het geestelijk huwelijk. Alleen met dien verstaande, dat wij geen persoonlijke beleving als maatstaf mogen nemen voor anderen.

In het boek Ruth wordt wel uitvoerig toegelicht hoe een ziel in ondertrouw komt, hoe het huwelijk gesloten wordt, hoe daarna de huwelijksvruchten geopenbaard worden. Deze dingen zijn een type van het geestelijk huwelijk met Christus en de vruchten van de Geest die openbaar komen in een Evangelische wandel. De heldere openbaring van God de Vader als verzoend in Christus, vinden wij niet afgebeeld in het boek Ruth. Daarvoor hebben we het Nieuwe Testament nodig.

(6) Verschil in trap en mate van bevinding

Er is altijd trap en maat geweest de kennis van *de Vader in de hemel* bij de gelovigen. Wij lezen dat Jezus drie discipelen meenam op de Berg van Verheerlijking om getuige te zijn van Zijn heerlijkheid die Hij na Zijn uitgang uit Jeruzalem zou ontvangen. Alleen deze drie nam Jezus met Zich mee, dieper in de Hof van Gethsémané. Zo doet Hij nog. Er zijn gelovigen die dieper ingeleid worden in de heilgeheimen dan anderen. De één krijgt dieper inzicht in de gangen van Gods koninkrijk op aarde, zowel in het verleden als in de toekomstige heerlijke staat van Christus' kerk op aarde. De ander krijgt meer licht in de exegetische van de Schrift, of in

de bevindingen van Gods volk. Weer anderen krijgen dieper inzicht in de kennis van God de Vader en van Christus. Ook is er verschil in bevinding over de diepte van de gelijkvormigheid met de lijdende en gestorven Zaligmaker. Allen liggen geen drie dagen in het graf van dood en afsnijding. Het stervensproces in het geestelijk leven kent zijn fasen. Ieder moet sterven aan de wereld, aan zijn eigengerechtigheid en aan het hopen op eigen ondervinding. Christus is alleen de grond van Zaligheid. De ervaring van de ene is geen regel voor de ander.

Er zijn onderscheiden trappen in de gerechtelijke, maar goedertieren onderhandelingen van God met Zijn volk. In het leven van sommige kinderen van God begint de Rechter Zich in toorn te openbaren in de overtuiging van de zonde tegen de wet en de zonde van ongeloof tegen het Evangelie. In deze overtuiging ligt liefde. Deze liefdeband kan in eeuwigheid niet meer gebroken worden. Langzaam maar zeker worden zij geleid door de hand van God naar dieper overtuigen en de kennis van hun verdoemelijke erfschuld en erfsmet in en met hun verbondshoofd Adam. Worden zij zelf Adam voor God, dan behaagd het de Heere hen in korte tijd af te snijden van hun leven. Dat wil zeggen, van hun leven zoals ze in Adams val geworden zijn: goddelozen, die met alle ontvangen weldaden alleen God getergd hebben. De hel wordt hen geopend, en afgesneden onder Gods recht, vallen zij de eeuwige Rechtvaardige God toe, als op een punt van een naald, maar worden opgehaald uit de afgrond. Jezus openbaart Zich vanachter de Rechtvaardige Rechter, komt tussenbeide en brengt hen tot hun verzoend God en Vader, door Wie zij vrijgesproken worden van schuld en straf en ontvangen een recht op het eeuwig leven.

Niet allen worden extra-ordinair vrijgesproken door de Vader in hun geweten. Niet allen worden even schokkend van het ene ogenblik op het andere in de volle vrijheid van de kinderen Gods geplaatst. Het komt voor dat God in het leven van gelovigen soms aan het *begin* van de overtuigingsweg zulke diepe wegen inslaat, dat zij radeloos en bijna wanhopig worden. De helse verschrikkingen omringen hen, de duivel wordt losgelaten om hen vreselijk te kwellen, de dood overvalt hen en de eeuwigheid ligt voor hen. De gapende afgrond kan hen elk moment verslinden. Ja, ze dreigen er elk moment in te vallen. Geen verwachting blijft erover dan de vreselijke en ondragelijke toorn van de almachtige God. Hierna opent de Geest het Evangelie in de kennis van Christus, in meerder of mindere mate. De weg des Heeren leidt hen trapsgewijs in diepere ontdekking van hun schuld in Adam.

Gods vrijspraak van een gelovige in Christus ligt in de Schrift. Het behoort bij het ambtelijk werk van de Heilige Geest deze vrijspraak toe te passen in de ziel. We moeten echter niet gering denken over de diepe wegen die God houdt met hen die tot de volle vrijspraak mogen komen. De praktijk leert dat zij die meer extra-ordinair geleid worden misschien voor korte tijd dieper in hun verlorenheid wegzinken, maar hen die langzamer worden geleid, hebben dikwijls veel langduriger zware drukwegen te ondergaan. Vroeger zei men onder Gods volk: *je kunt beter sterven door het zwaard, dan van de honger.*

(7) De vernederende gang van Christus

De weg van Christus op aarde is een voorbereiding tot de weg naar de Vader in de hemel. In de gang die Christus gegaan is in Zijn vernedering hebben we een richtlijn, hoe de Heilige Geest sommigen wil leiden in diepe afsnijdende wegen.

Toen de grote Borg stond als Schuldenaar tegenover Zijn heilige Rechter, ontroerde Hij in Zijn Geest, verloochende zichzelf en Zijn God werd het Middelpunt. Hij zag Zichzelf onder het vonnis van de doods, want het tarwegraan moest sterven. Toen zei Hij: *Vader verheerlijk Uw Naam!* Joh. 12:20-34. *God verheerlijken* is het kenmerk van een ware afsnijding. Niet zoals sommige gelovigen zeggen in hun diepe emotie: *werp mij maar in de hel; ik heb het verdiend.*

H. Witsius schrijft: *“Zijt Gij met mijn doem gediend, zoek Uw eer; ik heb het verdiend.”*

Wij mogen dit niet zo opvatten alsof God meer zou verheerlijkt worden in onze verdoemenis dan in ons behoud. Want ons grote Voorbeeld zegt: *Verheerlijkt Uw Naam*. Gods deugden, Die God Zelf zijn worden meer verheerlijkt in ons behoud dan in onze verdoemenis. Christus heeft Zijn Vader verheerlijkt; Hij, Hij heeft God verheerlijkt! In de doortrekking van onze afsnijding wordt onze wil óók afgesneden. Wij hebben geen keus meer, dan GOD alleen, zoals HIJ is! Er ligt een vermaking in de Goddelijke rechtvaardigheid, ja in alle Goddelijke Deugden. Want wij hebben niet alleen tegen De Rechtvaardige Rechter gezondigd, maar ook tegen Gods liefde, Die op 't hoogste geschonden is.

Toen de Rechter dieper doortrok - o ondoorgrondelijke diepte!! - bad Jezus: *Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker voorbijgaan*, enz. Maar Hij voegde eraan toe: *De drinkbeker die Mij de Vader gegeven heeft, zal Ik die niet drinken?* Joh. 18: 11. Alle voorgaande bevindingen kunnen niet meer baten. In de vierschaar van God worden deze niet goed- noch afgekeurd. Het gaat er over, dat we tegen die liefdevolle, heilige en rechtvaardige Heere gezondigd hebben, na zoveel ontvangen weldaden. Daarom hebben we Zijn rechtvaardige straf, die vreselijke drinkbeker van de hel verdiend.

Toen Jezus het diepste punt bereikte aan het kruis op Golgótha, bad Hij: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Alleen de vrouwen en Johannes, waren hierbij aanwezig. Wij kunnen hieruit leren, dat de een dieper in de Godverlating wordt ingeleid dan de ander. De diepte die Christus leed, kunnen wij niet ondergaan, want we verteerden ogenblikkelijk. Sommige gelovigen zeggen: *ik heb onder Gods recht gelegen*. Die uitdrukking is goed bedoeld, maar in feite kan dat niet. Niemand kan rechtstreeks met het oneindige recht van God in aanraking komen als zondaren. Wij worden betrokken in het Goddelijk rechtsgeding, waar de Vader Zich als Rechter openbaart, maar ... Gód is Rechter. En omdat Hij God is, Die de Liefde Zelf is, kan Hij ons dan geen kwaad meer doen; dat wil zeggen, geen onrecht doen (Ezech. 33:11). Want we zijn het met Hem eens. Het hele rechtsgeding is Goddelijke liefde, hoewel de Heere Zijn liefde dikwijls verbergt. Jesaja 1:27: *Sion zal door recht verlost worden*. Dat wil zeggen door de 'gerechtigheid Gods', zoals de kanttekeningen opmerken. En die verlossing door de 'gerechtigheid Gods' geschiedt alleen in Jezus Christus.

Toen de Hemelse Rechter Jezus' leven afsneed, *boog Hij Zijn heilig hoofd onder des Vaders gezag en Majesteit en gaf de geest*.

In het bevindelijk leven eindigt ons leven, wat onze eigen zondige werkzaamheden aangaat, wat onze oprechte ondervindingen betreft, en bij sommigen ook de vaste mening wat hun natuurlijk leven betreft. Het is voorbij. Niet dat God Zijn vorig werk afkeurt, dat blijft buiten beschouwing. We zijn het helemaal met God eens. Voor honderd procent. Hier brengt de Wet ons als dood in de handen van de levende God. Namelijk gestorven aan onze verwachtingen van doen en laten en ervaringen.

Trap en mate zijn onderscheiden; het is een zaak die steeds dieper valt. Hier zijn we ook met het Evangelie uitgewerkt. Dat wil zeggen, onze werkzaamheden naar Jezus, enz. komen tot een eind. Hier zijn we leem in de handen van de Grote Pottenbakker en kan Hij met ons doen naar Zijn wil.

Hier zien we alles in een ander perspectief en dan leren we anders bidden. Tevoren bidden we om kracht om Gods wil te mogen doen. Maar nu zien wij dat God verheerlijkt is in Zijn Zoon en dat Jezus Christus de Vader verheerlijkt heeft op aarde en in de hemel en dat de Heilige Geest Beiden verheerlijkt op aarde. Dan bidden we dat des Vaders Naam, eer, koninkrijk en wil verheerlijkt moge worden op aarde zoals in de hemel, naar Zijn welbehagen.

Het is wellicht goed om het couplet van Witsius, zojuist genoemd, vollediger te citeren. Van de 56 coupletten volgen hieronder 2 stuks.

'k Zal, en moet, en wil 't ook dragen.
 B'haagt het U, 't moet mij behagen,
 'k Zeg en meen het: Gij doet wel,
 Schoon Gij wierp mij in de hel.
 't Is wel hard; maar 't is rechtvaardig.
 Ik ben schand', Gij ere waardig.
 Zijt Gij met mijn doem gediend,
 Zoek Uw' eer. Ik heb 't verdiend
 (...)
 Moet nochtans Uw recht betaald zijn?
 Maar Heer', zou Gij dan verdwaald zijn?
 Als Gij, zonder mij te doën,
 Zocht betaling bij Uw Zoon?
 Geen gewin is in mijn bloed, en
 Wil Hij voor mijn zonden boeten,
 Hij is 't die betalen kan.
 Zeg, wat schade lijdt Gij dan?

God *rechtvaardig verklaren* wanneer Hij ons verloren laat gaan is iets anders dan gewillig te zijn om verloren te gaan. Gewillig te zijn om met de aller-vreselijkste godslasteringen eeuwig God te vloeken is onbijbels. Zo'n gewilligheid zou betekenen dat wij in ongelooft de aangeboden verlossing in Christus zouden mogen verwerpen. Zie Jacobus Koelman over dit onderwerp in zijn voorrede van het boek van Thomas Hooker: *'De ware zielsvernedering en heilzame wanhoop'*.

(8) Goddelijke vrijspraak

Na deze afsnijdingen, (in sommige gevallen, liever gezegd, *ermee samengaand*) ontvangt een zondaar de zekerheid van de vrijspraak door de Vader. Jezus sprak tot Maria en tot Zijn discipelen: *Ik vaar op tot Mijn God en uw God; tot Mijn Vader en uw Vader.*

De bewustheid van het kinschap wordt bekend gemaakt door de Heilige Geest, Die de Schrift opent. Veel en onderscheiden zijn de teksten die de Heere gebruikt om de verzoening met de Vader bekend te maken. Bij de één valt de nadruk op de openbaring van Christus als de grote Gift van de Vader, Die de losprijs heeft betaald en opgestaan is tot onze rechtvaardigmaking. Waarbij Zijn onuitsprekelijk lijden geopend wordt en men van Golgótha geleid wordt naar de Opstanding.

Bij de ander wordt de Middelaar van het Genadeverbond in al Zijn Middelaarsgraveerselen geopenbaard, in Wie de Vader woont en Zijn welbehagen heeft. Bij anderen wordt de liefde van de Vader in zo'n grote mate uitgestort in het hart, dat ze in vervoering en verwondering uitroepen: *O, liefde van de Vader, liefde van de Zoon en liefde van de Heilige Geest!*

Bij anderen wordt de Heilige Geest, Die van de Vader uitgaat, zó zeer uitgestort dat zij ten volle verzekerd worden van hun aanneming tot kinderen en dat zij erfgenamen zijn van de eeuwige zaligheid. Erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus.

Bij anderen wordt tevens de gemeenschap met de heilige zielen in de hemel ontsloten, ja ook met de engelen, Dan valt er zó'n innige betrekking op beiden, dat men verzekerd wordt dat zij samen eens voor de Troon Gods en des Lams zullen staan.

Dat dit alles door diepe drukwegen, met veel uitwendige omstandigheden en inwendige gevoelseigenschappen samen kan gaan, laten we hier rusten.

III. 'IK GELOOF IN DE HEILIGE GEEST'

1. De Heilige Geest als een Geest van dienstbaarheid

De Heilige Geest is de Werkmeester van het geloof. Hij is ook de Werkmeester van de zaligmakende overtuigingen door middel van Gods Woord, Wet en Evangelie. We moeten dat niet zo opvatten dat we eerst overtuigd worden door een Wetwoord. De Heere Jezus zegt: *Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering.* Dit woord en veel andere uit de mond van de grote Leraar van het Evangelie kan de Heere ook gebruiken.

In navolging van de oude theologen wordt de Geest die overtuigingen werkt genoemd: *de Geest der dienstbaarheid*; of, *het juk der dienstbaarheid*, Galaten 5 vers 1. De roeping, vernieuwing of wedergeboorte is een proces, wat de ontvangenis, groei, wasdom en ten slotte de geboorte en de adem des levens, insluit.

Deze wordt gewoonlijk genoemd: **de 1e trap in het geestelijk leven.**

- Deze 1ste trap kan beginnen als kind, als volwassene, of in de ouderdom. De Heere is daar vrij in. De overtuigingen kunnen soms plotseling beginnen onder een preek, door iets wat men leest, door een sterfgeval, of door andere oorzaken. Het gebeurt dat sommigen op een liefelijke wijze getrokken worden, zoals de profeet zegt: *Ik trok hen met koorden van liefde.* De overtuigingsweg duurt niet lang. Ze worden ingewonnen voor de Heere en Zijn dienst, het koste wat het kost. De droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid. Die op zo'n zachte wijze, om het zo te noemen, getrokken worden werken meestal veel met hun gevoel.
- Soms werkt Gods Geest langzamerhand. Ze gaan evenals Christen in de christenreis van Bunyan uit de stad des verderfs. Maar als ze zien hoe moeilijk de weg is, hebben ze de neiging om terug te gaan. Ze blijven in twijfel leven. De ene dag besluiten ze om de Heere te zoeken en de andere dag lokt en trekt de wereld met al hun begeerlijkheden. Daarna werkt de keus opnieuw en komen ze als het ware bij de Enge Poort, de toegang tot de smalle weg des levens. Daar blijven ze dikwijls voor staan. Hetzij ze niet durven aankloppen omdat ze zo zondig zijn, hetzij dat ze er tegenop zien dat smalle pad te bewandelen; of, dat ze denken, dat hou ik toch nooit vol. *Heere, wat moet ik doen om zalig te worden?* Zeggen ze. Zo iets kan jaren duren, totdat ze ten slotte een doorbraak krijgen en zich helemaal onvoorwaardelijk aan de Heere overgeven.
- Bij andere is het begin van de overtuigingsweg vol angst en benauwdheid. De dood staart hen in het gezicht, ze zijn bang om elk ogenblik te sterven. En dan de eeuwigheid, die ontzaglijke eeuwigheid, de oneindige eeuwigheid die aanstaande is, beneemt hun alle levenslust. Hun schuld tegen beter weten in verschrikt hun geweten. De toorn van de almachtige God voelen ze in hun ziel. De satan komt hen benauwen met alle mogelijke gedachten en inwerkingen. Ze roepen uit met de tollenaar: *O God, wees mij zondaar genadig.* Soms worden ze gekweld met zelfmoord wat hen radeloos maakt.
- Er zijn mensen die getrokken worden door de liefelijkheid van het Evangelie. Ze zien zoveel schoonheid en liefde in de Heere en Zijn dienst, dat hun keus tamelijk vlug vast ligt in hun ziel. Ze raken spoedig werkzaam om de Heere Jezus te mogen leren kennen. En zo gaan ze verder met vallen en opstaan, waarin de overtuigingen steeds dieper vallen en ze de vloek van de wet dieper ervaren in hun ziel. De nood van zichzelf en anderen drukt zwaar op hun hart. Ze raken snel bewogen onder de prediking en wanneer zij aangesproken worden. Ze kunnen nergens geen rust meer vinden op de wereld en in hun eigen ervaringen. Hun gebedsleven wordt dieper en inniger. Ze kunnen zonder God nooit meer gelukkig worden en buiten Jezus nooit meer bekeerd. En zo raken ze door een weg van geloven en ongeloof, door licht en duisternis ten slotte tot een meer vastere koers en werkzaamheid omtrent Christus.

2. De Heilige Geest als Leermeester

De apostel leert in Hebreeën 1 de noodzaak van de kennis van Christus *als het Afschijnsel van des Vaders heerlijkheid en het uitgedrukte Beeld van Zijn zelfstandigheid*. In Hebreeën 6 leert hij de noodzaak van geestelijke groei in deze kennis. Hij zegt tot de Hebreeën dat zij leraars behoren te zijn vanwege de tijd, maar opnieuw nodig hadden om de eerste beginselen van het Woord Gods te leren. *Gij zijt geworden als die melk van node hebben en niet vaste spijs. En die melk nodig heeft is nog onervaren in het woord der gerechtigheid, want hij is een kind.*

Het is geen schande dat iemand een kind is in de genade, maar een onuitsprekelijk voorrecht. Maar het is bij wijze van spreken een belediging voor de Heere dat iemand altijd blijft in eerste kinderlijke gestalten. En daarom zegt Paulus, *dat wij die eerste beginselen van de leer van Christus moeten nalaten; niet verachten, maar achter ons laten; en voortgaan tot een meer volmaakte geestelijke vaste spijs tot onderscheiding van goed en kwaad.*

Die leer van de eerste dingen noemt hij: *Het fundament van de bekering en van het geloof in God en van de leer der dopen en de oplegging der handen en de opstanding der doden en het eeuwig oordeel. Dit zullen wij ook doen, indien het God toelaat. Maar de volmaakten is de vaste spijs, die door de gewoonheid de zinnen geoefend hebben tot onderscheiding beide des goeds en des kwaads. Wij begeren dat een iegelijk van u dezelfde naarstigheid bewijze tot de volle verzekerdheid der hoop tot het einde toe.*

De geciteerde teksten leren ons dat er een groei is in het geloof in Christus. Iedere gelovige krijgt een van God vastgestelde maat volgens Paulus. In Eféze 4 vers 13 staat: *Totdat wij allen zullen komen tot de enigheid des geloofs en der kennis van de Zoon Gods, tot een volkomen man, tot de mate van de grootte der volheid van Christus.*

Deze grootte betreft de liefde, het geloof en de kennis van God, verzoend in Christus en als vruchtgevolg een gelovige levenswandel in het persoonlijk leven en in de omgang met de medemens. De voeding van deze groei is Gods woord door de **Geest van Christus als Leermeester**. De leerstof is alles wat God heeft geopenbaard in Zijn woord. Eigenlijk hebben wij nodig, dat iedere tekst of waarheid in de Schrift ons persoonlijk wordt geleerd door de Heilige Geest. Dat alleen is de zuivere bevinding. De Geest is vrij welke waarheden Hij ons wilt leren, in welke geestelijke stand van het leven of wij ook verkeren. Dit is in feite de weg van heiligmaking van de inwendige mens. Daaruit vloeit de heiligheid in de levenswandel.

- Het kan zijn dat iemand de verzoening met God deelachtig is en dat de Geest hem opnieuw inleidt in de oneindige diepte van de zondeval, tot diepe vernedering en verwondering dat hij uit zo'n helse macht verlost is.
- Soms verlichtte de Geest het geloofsoog in de kennis van de 2 Verbondshoofden, Adam en Christus, dat we zonder ons toedoen in zekere zin, ingelijfd zijn in de een en overgebracht zijn in de Ander.
- Soms wordt de eeuwige Vrederaad ontsloten, waarvan de eeuwige, oneindige, onafhankelijke liefde van de Drie-enige Verbondsgod, de Bron en Oorsprong is.
- Soms wordt een Bijbels persoon ontsloten en valt er licht op de gangen die God met hem of haar gehouden heeft; waarin overeenkomsten liggen die troostvol zijn.
- Soms valt het geloofsoog op de Oude Testament, op typen en schaduwbeelden. Dan leren we uit vergelijk met het Nieuwe Testament grote verborgenheden voor het persoonlijke leven, of voor de gemeente van Christus.
- Soms geeft de Geest door middel van een tekst een aanwijzing wat wij moeten doen of laten; wat Gods wil is. Zo'n tekst kan ook buiten het tekstverband op het

hart gedrukt worden. Zoals Jezus zegt: *Sta op, laat ons vanhier gaan*. Jezus sprak deze woorden uit in Jeruzalem. Wij behoeven niet uit Jeruzalem te gaan.

- Soms leidt de Geest in de diepe verborgenheid van Jezus' menswording, dood en opstanding en hemelvaart met zodanig licht dat we als het ware erbij zijn.
- Soms opent de Geest een Bijbelboek waarin we jarenlang onderwijs uit ontvangen.
- Soms vertoont de Geest voor het geloof de heerlijkheid van Christus in het laatste der dagen en dat het herstel van Christus' kerk op aarde wacht op de bekering van Israël.
- Soms ontsluit Hij de Majestueuze glorie en heerlijkheid van de Eeuwiglevende en verheerlijkte Christus wanneer Hij de Opstanding der Rechtvaardigen zal voltrekken door de bazuin van de archangel Gods.
- Soms leidt Hij de ziel in de diepten des satans, waarin vreselijke gruwelen en verdorvenheden inwendig ontdekt worden; en waarbij de boze geestenwereld enigszins bekend gemaakt wordt. Daarbij zien we hoe, wanneer en wie door deze geesten aangedreven worden, ja ook in de gelovigen onder Gods toelating.
- Soms werkt de Geest gemeenschap met de triomferende kerk, met de martelaren roepend onder het altaar en met kinderen Gods die wij in ons leven gekend hebben. Ja, ook met hen die we nooit gekend hebben.
- Soms ontsluit zich de hemelse heerlijkheid waarin de Vader Zijn liefde in volle stromen uitgiet in en door Christus in al Zijn kinderen, omringd met miljoenen Engelen.

Al deze dingen en veel meer zijn de leerstof waarin de Hemelse Leidsman, de Heilige Geest, de onwaardige, aardse zondewormen in zichzelf aangemerkt, bevindelijk onderwijst met min of meer gevoel, verootmoediging, bewondering en aanbidding. Daarbij worden sommige gelovigen in een bijzondere mate ingeleid in deze heilige geheimen. De oude theologen noemden deze openbaringen een extra-ordinaire werking van God, die maar weinig gelovigen ervaren. Hoe nuttig, hoe nodig, hoe onmisbaar is dus de inwoning en de werking van de Heilige Geest in de gelovigen!

3. De inwoning van de Heilige Geest

De inwoning van de Persoon van de Heilige Geest in de harten van de *gelovigen* zijn alle gelovigen deelachtig. Voorafgaand aan het geloof in Christus is de Geest werkzaam als een *Geest van dienstbaarheid tot vreze*. Rom. 8:15; Gal. 4:1-3. Dienstbaarheid onder het juk van de wet brengt de overtuiging van zonde met zich mee. "En Die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde." Joh. 16:8.

De Geest openbaart Christus in zo'n ziel, als de Fontein, geopend tegen de zonde en onreinheid. Als oneindig dierbaar, gepast voor hem en vol van genade; als bereidwillig en algenoegzaam. En dat verwekt liefde tot Christus, honger en dorst naar Hem en Zijn gerechtigheid, een hartelijk zoeken naar Hem.

Waar het geloof in Christus zo doorbreekt, is deze inwoning van de Heilige Geest werkelijkheid, want de Geest verheerlijkt Christus in de ziel. Duidelijk zien wij dit in Rom. 8:9: "Doch gijlieden zijt niet in het vlees, maar in de Geest, zo anders de Geest Gods in u woont. Maar zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe"; dat wil zeggen, die behoort niet bij Hem. En in vers 14: "Want zo velen als er door de Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods."

Wat betekent het de Heilige Geest te kennen?

Ieder gelovige komt niet tot de volle zekerheid van het geloof. Maar die verwaardigt wordt met de kennis van de Persoon van de Heilige Geest, wordt dieper ingeleid in deze verborgenheid van godzaligheid.

Het kennen van de Heilige Geest wil niet zeggen, dat wij Hem theologisch precies kunnen omschrijven, volgens een dogmatiek die wij geleerd hebben, in de kerkelijke groep waarin wij leven. Ook niet dat wij over Hem kunnen spreken zoals Hij Zichzelf in de Bijbel bekend heeft gemaakt. Hoewel dit aangename zaken zijn en zeer te prijzen. Maar Hem te kennen door Zijn eigen onderwijs is veel meer waard dan de aller-geleerdste onbegenadigde Godgeleerde ervan zou kunnen spreken of schrijven. Het kennen, of ontvangen van de Heilige Geest heeft zijn fasen. In het persoonlijk leven begint dat meestal met de belofte dat men Hem mag ontvangen. Dat vinden we ook in de Bijbel. Johannes en Andréas hoorden de beloofde aankondiging van de Heilige Geest door Johannes de Doper, Johannes 1: 33-41. De belofte werd herhaald dat zij de Heilige Geest zouden ontvangen, Johannes 7: 39. Deze belofte werd vernieuwd met de toevoeging dat Hij als Trooster zou komen na Jezus' vertrek, Johannes 16. De laatste belofte van de uitstorting van de Heilige Geest kregen de discipelen bij Jezus' hemelvaart, Handelingen 1. Wij kunnen hieruit leren, dat Gods volk geruime tijd kan leven onder de belofte, dat die steeds duidelijker wordt omschreven, of bekendgemaakt, totdat de tijd van vervulling aanbreekt.

Jezus zegt tot Zijn discipelen: *Ik zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid. Namelijk de Geest der waarheid, welke de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet Hem niet, en kent Hem niet; maar gij kent Hem, want Hij blijft bij ulieden, en zal in u zijn.* (Joh. 14:16, 17).

Maar gij kent Hem, want Hij zal in u zijn, zegt Jezus. Dus wij leren de Geest kennen door Zijn *inwoning* en inwerking. Nu, het werk van de Geest is de Zoon te verheerlijken, doordat de Vader in Christus verheerlijkt is. De Vader geeft Hem de Geest gegeven zonder mate. Hoe meer de Geest Christus in al Zijn Middelaarbediening verheerlijkt in een gelovige, hoe meer hij deelgenootschap krijgt aan Christus en hoe meer hij de Geest leert kennen.

Dus, **de Vader in Christus te leren kennen door de Geest**, is voor ons in feite de kennis van de Heilige Geest. Dit zegt de Heere Jezus met nadruk in Johannes 16: 13-15. "Maar wanneer Die zal gekomen zijn, namelijk de Geest der Waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden. Want Hij zal van Zichzelf niet spreken, maar zo wat Hij zal gehoord hebben, zal Hij spreken; en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen. Die zal Mij verheerlijken; want Hij zal het uit het Mijne nemen en u verkondigen. Al wat de Vader heeft is Mijne; daarom heb Ik gezegd dat Hij het uit het Mijne zal nemen en u verkondigen." De Geest getuigt niet van Zichzelf, maar van de Vader verzoend in de Zoon. En Hij verzegelt Zijn werk in de mens.

Christus te kennen als de Gezalfde van de Vader, tot Profeet, Priester en Koning, in Zijn diepe vernedering en oneindige verhoging, is een bewijs dat de Heilige Geest in ons woont. Want dat is Zijn Persoonlijk werk. Wij zien in de spiegel van het Evangelie het Beeld van Christus, - Die het zichtbaar Beeld is van de Vader - en worden naar dat Beeld van Christus veranderd, door de Heilige Geest, (2 Kor.3:18). Zó wordt het zichtbaar dat de Onzienlijke in de gelovigen woont.

4. Wat is het duidelijkste kenteken van de inwoning van de Heilige Geest in ons?

Als we *in een zeker opzicht* hetzelfde werk mogen doen als Hij doet! *De Geest getuigt van Christus en eert de Vader.* Als wij de Vader aanroepen in en door Christus en op Hem met kinderlijk geloof vertrouwen en Hem eren, hebben we het duidelijkste kenteken.

De Geest bidt ons voor met onuitsprekelijke zuchtingen. Hij leert ons bidden, zoals Hij ons ook leert geloven en voor Hem leven. Als wij de nood van de Kerk van Christus op aarde voelen, de nood van Israël, liggend onder de onfeilbare belofte, de nood van allen die ons lief en dierbaar zijn, dan zuchten, dan bidden we voor hen.

Als we onder andere op deze wijze Christus gelijkvormig worden in Zijn leer, Zijn leven en Zijn lijden en in de kracht van Zijn opstanding, gegarandeerd dan hebben we de beste bewijzen van de Inwoning van de Geest in onze ziel. "Die in Mij gelooft,

gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien. En dit zeide Hij van de Geest, Dewelke ontvangen zouden die in Hem geloven.” Joh. 7:38, 39.

Als we ons vermaak hebben met Christus omdat de Vader blij is met Zijn Zoon; als we blij zijn met Christus omdat Hij macht geeft Zijn Geest te zenden; als we blij Zijn met de Geest, omdat Hij zo verheugd is, dat Hij de kinderen van de Vader terug mag brengen in Zijn zalige gemeenschap, dan hebben we een van de helderste Schriftuurlijke bewijzen dat de Geest Persoonlijk in ons woont en daar nooit meer vertrekt.

5. De werking van de Geest in de heiligmaking

De Heilige Geest is een Geest van heiligmaking. Gods kinderen zijn *voorwerpelijk* in Christus volmaakt heilig. Christus geeft Zijn Geest, waardoor iemand wordt wedergeboren - de wedergeboorte in een ruimere zin - en zo wordt een kind van God *onderwerpelijk* heilig. Let wel, niet door zijn daden, maar *een gelovige is heilig door de inwoning van de Geest van Heiligmaking*. De Geest verenigt Zich met de persoon van een gelovige. De uitwerkingen van de nieuwe mens, of de goede werken zoals onze Catechismus het noemt, zijn *de vruchten van de Geest*; Gal. 5:22. De Heilige Geest geeft een uitstraling van Zich, een instraling in de ziel, en een doorstraling naar onze naaste. De Geest werkt de ware Evangelische heiligmaking, opdat wij naar de regel van de Wet des Geestes in Christus mogen wandelen. Als wij in het geloof onze medemensen mogen opwekken tot een Evangelische gehoorzaamheid aan de Heere, dan stralen we uit wat de Geest eerst in ons straalt, 2 Kor. 4:6.

In de Heilige Geest te *geloven* wil zeggen, het getuigenis van die Geest in het Woord van God, voor waarachtig te houden, omdat deze door ingeving van de Geest geschreven is. En dan getuigt de Geest in het hart, dat de Geest die in de Schrift spreekt de waarheid is, 1 Joh. 5:6. In die Geest te geloven met volle zekerheid wil zeggen, het vertrouwen te hebben, dat de Heilige Geest in Zijn werkingen ook aan mij gegeven is. “De Geest, Die uit God is, doet ons weten de dingen, die ons van God geschonken zijn.” 1 Kor. 2:11, 12. Er staat dat Gods kinderen door die Geest roepen: ‘Abba, Vader.’ “En overmits gij kinderen zijt, zo heeft God de Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader!” Gal. 4:6.

Met het geloof werkt de Heilige Geest ook het gebed in hen. “En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp; want wij weten niet wat wij bidden zullen gelijk het behoort, maar de Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen.” Rom. 8:26. Deze tekst moeten wij goed opvatten. De Heilige Geest is geen Voorbidder in de ziel, zoals Christus het is in de hemel. Justus Vermeer zegt heel duidelijk, dat de bedoeling van de tekst is dat de Geest vóórbidt. Hij ontsluit de verborgenheid van Gods woord, maakt het hart gevoelig, geeft binding aan de Genadetroon en kinderlijk vertrouwen dat de Vader verhoort.

6. De verzegeling met de Heilige Geest.

In ons Doopsformulier staat: ... ‘Desgelijks, als wij gedoopt worden in de Naam des Heiligen Geestes, zo verzekert ons de Heilige Geest door dit Heilig Sacrament, dat Hij in ons wonen en ons tot lidmaten van Christus heiligen wil, ons toe-eigenende hetgeen wij in Christus hebben, namelijk de afwassing onzer zonden en de dagelijkse vernieuwing onzes levens, totdat wij eindelijk onder de gemeente der uitverkorenen in het eeuwige leven onbevlekt zullen gesteld worden.’

Dezelve Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn, Romeinen 8: 16. Wat is getuigen? Mondeling of schriftelijk verklaren dat wij een feit gehoord, gezien hebben, of er mee bekend zijn, eventueel met sterke betuiging van oprechtheid, of met eedzweren. Nu, dat doet de Heilige Geest. Zijn woord geschreven of gesproken, zet Hij kracht bij, of maakt Hij ons inwendig indachtig, met volle overreding. Ja, Hij wil met een eed zweren, dat Zijn getuigenis in de Schrift voor ons persoonlijk geldt.

Welke teksten De Geest er ook toe gebruikt, de hoofdinhoud in dit getuigenis is dezelfde: *De Heere is uw God en u bent Zijn kind*. De Heilige Geest kan onze geest heel gemakkelijk beademen, beïnvloeden en inwendig iets bekendmaken.

Een schitterende passage over de verzegeling van en met de Heilige Geest vinden wij in 2 Korinthe 1: 21, 22. *Maar Die ons met u bevestigt in Christus, en Die ons gezalfd heeft is God, Die ons ook heeft verzegeld en het Onderpand des Geestes in onze harten gegeven*. De motieven voor deze sterke uitdrukking van Paulus liggen in het feit dat hij door een gedeelte van de gemeente te Korinthe verdacht werd in zijn apostolische ambt en werk. Dat valt heel zwaar. In dit hoofdstuk doet hij een kort verslag van zijn lijden, verdrukkingen en doodsbenauwdheid waarin hij verkeerd heeft. Daarna verzekert hij dat God trouw is in Zijn belofte van troost en hulp zoals God dat ook aan Christus was, vers 5. In het kort komt zijn betoog hierop neer: 'Heeft onze prediking ertoe bijgedragen om de eer van God door Christus groot te maken, dan zal Hij Zijn werk in u en ons ook bevestigen in Christus, dat is in de Gezalfde. De Vader heeft ons ook evenals Christus gezalfd met de Heilige Geest. God heeft ons van het aandeel in Christus verzekerd en bevestigd zodat het boven alle twijfel verheven is. Ja, nog meer: de Vader heeft ons ook **verzegeld**. (Een zegel in rechtsverkeer en transacties geeft ons zekerheid en vertrouwen.)

Bovendien heeft de Vader ons een **Onderpand**, namelijk de Heilige Geest gegeven. De Heilige Geest is de *Geest der Waarheid*. Wij zijn er verzekerd van dat God op de dag van Jezus Christus, vers 14, ons als predikers volkomen zal vrijverklaren tegenover andere verdenking en verachting. God is een levende Getuige dat wij Jezus Christus tot Zijn eer geprekeerd hebben en tot uw zaligheid.'

Paulus besluit zijn betoog: *ik roep God aan tot een **Getuige!*** (2 Kor. 1:23)

En wat betreft de heftige vervolgingen en doodsbedreigingen waar Paulus mee te worstelen had, hij zegt dat de gelovigen verzekerd zijn dat de Heilige Geest een Onderpand is dat zij in de dag van Jezus Christus met Hem zullen triomferen. Paulus komt daarop terug in 2 Korinthe 5: 5. De Heilige Geest als een Geest des Levens, is een Onderpand dat God Paulus en allen die geloven zal verlossen uit hun doodsnoten en bevrijden van een sterfelijke lichaam, om met Christus eeuwig te leven. En op de dag van de opstanding zullen zij een geestelijk lichaam ontvangen, net als Christus.

Alle oprechte gelovigen worden zonder onderscheid, *verzegeld met de Heilige Geest en krijgen het Onderpand van de Geest in hun hart*, volgens Eféze 1:13, 14. Maar weinige genieten er voortdurend de troost van. De kracht van het ongeloof en de geringe verlichting in de kennis van Christus, en de vele bestrijdingen verhinderen dat. Alle gelovigen zijn wel verzegeld en getekend aan hun voorhoofden (Ezech. 9:6 en Openb. 7:3, 4), echter zijn ze daarvan niet allen verzekerd in het geloof.

Als de Heilige Geest de zekerheid van deze verzegeling uitwerkt, *dan doet Hij hen weten en met onderscheiding zien de dingen, die hen van God geschonken zijn*, 1 Kor. 2:12. En dan *getuigt de Geest met hun geest, dat zij kinderen Gods zijn*, Rom. 8:16.

In 2 Kor. 1:21, 22 staat een kostbare tekst. *“Die ons met u bevestigt in Christus, en Die ons gezalfd heeft, is God; Die ons ook heeft verzegeld en het Onderpand des Geestes in onze harten gegeven.”* Zij worden dan ingeleid in de eeuwige en onbegrijpelijke liefde van God de Vader en de ondoorgrondelijke liefde van de Zoon om Zichzelf te geven in de aller-smadelijkste en meest vervloekte dood. En dat voor hén! Voor zulke diep-schuldige en diep-verdorven zondaren! O, dan staat hun verstand met eerbied stil.

7. Onderscheid in de verzegeling

De geloofs zekerheid en verzegeling met de Heilige Geest wordt op onderscheiden wijze ervaren. Meestal gaat het door een diepe weg van kruis en verdrukking, smart en lijden. Sommigen ontvangen deze bewuste verzegeling gelijk met de vergeving van zonden. Anderen worden later ingeleid in het kindschap en de gemeenschap met

de Vader en ontvangen de verzegeling na die ontvangen weldaad. Weer anderen worden van stap tot stap geleid en ontvangen na de openbaring van een opgestane Zaligmaker de belofte van de Heilige Geest en worden met Christus gelovig medegezet in de hemel. Nog anderen krijgen de bewuste verzegeling ná de voorgaande weldaden, zoals de discipelen en gelovige vrouwen op de Pinksterdag. De manier van openbaring van en door de Heilige Geest is ook verschillend; middellijk en meer onmiddellijk.

De Heere gebruikt Zijn woord en verlicht hun verstand dat ze de weg en de weldaden mogen zien die Hij met hen gehouden heeft. *De Heilige Geest maakt hen bekend dat Hij in hen woont* als in een tempel. Zie 1 Kor. 2:12. *Maar wij hebben ontvangen de Geest die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen, die ons van God geschonken zijn.* Hij openbaart hen aan de ene kant hun ontvangen genadeweldaden en aan de andere kant de beloften in Zijn Woord, die aan zulke mensen met deze ondervinding gedaan zijn. Hij doet hun de onfeilbare waarheid erkennen als in de tegenwoordigheid van God. Zodat zij kunnen besluiten, dat zij zeker kinderen van God zijn en de eeuwige zaligheid deelachtig zullen worden. Deze conclusie gaat samen met de invloed van de Heilige Geest, met licht, leven, liefde, toegang tot de Vader door Christus. Dit is een verzegelende kracht alsof zij het met hun ogen zien en met hun handen tasten. *Dezelve Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn.* Rom. 8:16, 17. Het kan beter ervaren dan besproken worden, wat het is, opgeraapt te worden als het ware uit de hel en als een kroonjuweel door de hand van de Heilige Geest aan de Middelaarkroon van Jezus gehecht te worden!

Sommige kinderen van God ontvangen *onmiddellijke inspraken*, of liever gezegd, extra-ordinaire inspraak in hun hart, uit de Heilige Schrift. Teksten uit de Schrift worden zó krachtig door de Geest in de ziel geprent, dat het als een hoorbare stem van God is. Deze gaan samen met veel gevoel en kunnen zeer leerzaam zijn in het stichten van anderen. De bruid riep uit: *Hij kusse mij met de kussen Zijnsmonds; want Uw uitnemende liefde is beter dan wijn.* Hoogl. 1:12. *Hij voert mij in het wijnhuis, en de liefde is Zijn banier over mij,* Hoogl. 2:4. De Heere Jezus beloofde: Joh. 14:21, 23. *Hij zal van Mijn Vader geliefd worden en Ik zal hem liefhebben en Ik zal Mij zelf aan hem openbaren. Wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken.* Paulus roept in vervoering uit: *Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, ... noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere,* Rom. 8: 36, 37.

Deze moeten erop rekenen dat, als de Heilige Geest zo krachtig in hen woont, de duivel óók in hen wil wonen, namelijk in de oude mens. Paulus was opgetrokken in de derde hemel, maar bij terugkeer kreeg hij een engel van de satan, die hem met vuisten sloeg! Hier hielp geen gebed tegen. Alleen de zekerheid dat Gods genade met hem was, 2 Kor. 12.

De gelovigen zijn dus een tempel van God. Hoe behoren degenen die hen lasteren e.d. er rekening mee te houden dat God hun persoon beveiligd en hun twistzaak zal twisten! *Die de tempel Gods schendt, die zal God schenden;* dat is, God zal de onderdrukker schenden. 1 Kor. 3:16. Honderden voorbeelden zijn hiervan te zien in de historie en worden nog gezien en gehoord. Gods kinderen behoren echter ook wel toe te zien dat ze geen aanleiding hiertoe geven. *Bedroeft de Heiligen Geest Gods niet, door Welke gij verzegeld zijt, tot de dag der verlossing,* Eféze 4:30.

8. De Heilige Geest als een Onderpand

“Gij zijt verzegeld geworden met de Heilige Geest der belofte; Die het Onderpand is van onze erfenis, tot de verkregen verlossing.” Eféze 1:13, 14 en 4:30. Een *Onderpand*, ziet hier op een klein stukje grond wat de kinderen Israëls kregen in het beloofde Land. Dat was voor de gelovige Israëliet een onderpand dat God Zijn

belofte voor het eeuwig leven ook zou vervullen. De Heilige Geest als Inwoner in de ziel is een Onderpand van de eeuwige onuitsprekelijke erfenis in de hemel.

De Verlossingsdag breekt aan! Wij weten niet wat er nog voor ligt, ook niet wat er achter ligt. *Want het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen*, zegt Johannes, maar als Jezus zal geopenbaard zijn, dan zullen wij Hem zien zoals Hij is. En wij zullen Zijn verheerlijkt lichaam gelijkvormig worden. Onuitsprekelijke zaligheid. Wij weten niet welke oneindige heerlijkheid dat inhoudt. Die de Heilige Geest bezit, heeft het **Onderpand**, dat wil zeggen, zo zeker de Geest in hem woont, zo verzekerd is hij van de aanstaande heerlijkheid. Hoger kan iemand niet verzegeld en verzekerd worden, waar de Geest Zelf het Onderpand is. God alleen is in dit leven al oneindig meer waard dan al wat in de wereld is, ja dan de hemel zelf.

De Heilige Geest is dus een Onderpand in de ziel, om de ziel direct bij de dood bij de Vader te brengen en Christus is een Onderpand in de hemel om het lichaam direct na de opstanding bij Zijn Vader te brengen. Zo zeker God leeft, Die geprezen is in eeuwigheid, er is geen groter zekerheid voor een kind van God te bedenken dan deze. Meen niet dat dit rotsvast geloof niet kan slingeren, want de duivel en de menselijke verdorvenheid ontketenen zo een helse en vreselijke strijd tegen deze vastheid, dat de fundamenten beven. Stond een Drie-enig God er niet voor in, de hele hellemacht zou het vernietigen.

9. Het grote Jubeljaar

(1) Onze sterfdag is niet de verliesdag van de Heilige Geest. *Opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid*. Zodra de ziel het lichaam der zonde en des doods ontvloden is, vergroot de Heilige Geest Zijn inwoning met onsterfelijke glans van licht en leven, in zulk een mate als geen oog gezien en geen oor gehoord heeft. Hij geeft dadelijk de omgang met de Vader door de Zoon op zo'n lieflijke, hartinnemende manier, dat geen mens het kan bevatten.

(2) De Verlossingsdag houdt de opstanding van het lichaam in. De inwoning van de Heilige Geest geeft daartoe een vast geloof. "En indien de Geest Desgenen, Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont, zo zal Hij, Die Christus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken door Zijn Geest, Die in u woont." Rom. 8:11. In Filippensen 3: 20 zegt Paulus: *dat wij de Zaligmaker uit de hemel verwachten, Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat het gelijkvormig worde aan Zijn verheerlijkt lichaam*. Een vernederd menselijk lichaam is dood. Wat het vernederd lichaam van Christus is, kunnen we leren uit het Filippensen 2:8. Hij werd mens en heeft *Zich vernederd tot in de dood*.

Ons lichaam sterft en gaat het graf in. O, wat een diep ingrijpende gedachte: in het graf tot verrotting en vertering overgaan! Maar dan, dán, ... het verheerlijkte lichaam van Jezus gelijk! Is het mogelijk de glans, de schoonheid, de sierlijkheid van dit zalig lichaamsleven uit te drukken? Een eeuwigheid is er toe nodig.

Gij maakt eerlang mij 't levenspad bekend.

Waarvan in druk, 't vooruitzicht mij verheugde;

Uw aangezicht, in gunst tot mij gewend,

Schenkt mij in 't kort verzadiging van vreugde,

De lieflijkheên van 't zalig hemelleven

Zal eeuwiglijk Uw rechterhand mij geven.

Psalm 16:6

(3) De Opstandingsdag is de vereniging van ziel en lichaam, waarna de zalige eeuwigheid van de personen, - ziel en lichaam - van de gelovigen aanbreekt. Eeuwige jubel, eeuwig feest breekt aan. En zij begonnen vrolijk te zijn. De Kerk viert het Pinksterfeest, maar hoe weinig wordt het Loofhutterfeest gevierd. Dat was het feest van de volle oogst. Die oogstdag komt voor Christus, als Hij de Bazuin blaast. Christus was de Eersteling uit de doden; zullen dan Zijn leden niet

volgen? Jezus verlangt naar de volmaking van Zijn geestelijk lichaam. Hij is de Alfa in de eeuwige Vrederaad en Hij is ook de Omega; het Begin en het Einde. En dan zal het Jubeljaar zijn volle betekenis krijgen. Op het Jubeljaar werd de gevangenen vrijheid geschonken. De hele Kerk van Christus verkeert nu in de gevangenis van de dood wat hun lichaam aangaat. Maar Christus heeft ook daar Zijn Goddelijk bloed voor gestort. Hij opent alle gevangenisgraven en doet Zijn Kerk er juichend van vreugde uitkomen. Op het Jubeljaar kwamen de verloren bezittingen en erfenissen weer terug bij de oorspronkelijke eigenaar. Gods kinderen ontvangen hun dode lichaam terug, wat zij in het Paradijs verloren hebben. Maar welk een lichaam! Een geestelijk lichaam, een het lichaam van Christus hun Hoofd gelijkvormig! Christus krijgt de volle erfenis die Hem van Zijn Vader beloofd is, in bezit en wel zo volmaakt heilig als Hijzelf is.

10. De Heilige Geest voltooit Zijn werk.

De Inwoning van Gods Geest kenmerkt zich onder andere ook hierin, dat de Heilige Geest als Inwoner in de ziel, samen met de gelovige, ook verlangt naar de voltooiing van Zijn herscheppend werk. Hij woont nu in de gelovigen, die wel in Christus als een heilige tempel zijn, maar de gelovige is nog bekleed met sterfelijkheid; het aardse huis deze tabernakels moet verbroken worden, zoals de vervallen Tabernakel in Davids levenseinde. Hij woont in de hemellingen in een Goddelijk reine ziel, maar er is een tekort. Het lichaam ontbreekt. De Geest verlangt een volmaakte Tempel te voltrekken om de Bruid van Christus wondervol te versieren op de grote Huwelijksdag. Vandaar dat zuchten, verlangen, ja verwachten van de Geest, zoals er staat: *De Geest en de Bruid zeggen: Komt. Ja kom, Heere Jezus!* Openb. 22.

- De *Vader* schiep het heelal en zag wat Hij gemaakt had en zie, *het was zeer goed*. Toen Hij de gevallen mens zag, smartte het Hem aan Zijn hart dat Hij de mens gemaakt had! Hebben we een besef van die diepte? Nee.
- De *Zoon* van God besefte het wel en kwam op aarde om de verloren mens terug te brengen bij Zijn Vader. Toen Zijn lijden volbracht was, zei Hij: *Het is volbracht!*
- Wanneer de *Heilige Geest* Zijn werk van herschepping volbracht zal hebben dan spreekt Hij met een Majestueuze stem: *Het is alles voltooid!* Niet hoorbaar, maar in daden. De Heilige Geest is nu nog niet voldaan. Nee, Hij woont op aarde in mensen, die een goddeloze oude natuur omdragen. Hij woont in een tempel, maar die tempel staat op een mesthoop van zonde, op duivels terrein. Hij verlangt naar de volmaking. Daarom verlangt de kerk er ook naar. Paulus zegt in Romeinen 8, *dat het ganse schepsel zucht. En wij die de eerstelingen van de Geest hebben, eveneens*. De Heilige Geest zucht in de gelovigen, of doet hen zuchten met sterk verlangen dat God de hele schepping, de hele kosmos zal bevrijden van de zware vloek der verderfenis die op haar rust. De Heilige Geest gaat het hele universum vernieuwen, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Wij mogen zeker onze aandacht wel eens geven aan dit doorluchtige feit dat de Heilige Geest dan Zijn werk voltooit. De Heilige Geest zegt: *kom!* De bruid volgt Hem na en zegt: *kom!* Die het hoort en gelooft zegt: *kom, Heere Jezus!* De Koninklijke Bruidegom antwoordt: *ja, Ik kom haastig!*

Dan ontvangt de Vader Zijn erfenis die Hij de Zoon gegeven heeft, zo blinkend en schitterend in Goddelijke heiligheid, dat Hij er het Beeld van Zijn Zoon volmaakt in ziet uitstralen. O, hoe blij, hoe blij zal dan de Vader zijn! Onuitsprekelijke Goddelijke blijdschap! *En dan zal de Zoon Zelf onderworpen worden, Dien Die Hem alle dingen onderworpen heeft, opdat Gij zijt alles en in allen*. O, wat een grote verborgenheid, dat de eeuwige Zoon van God, de Persoon des Middelaars, nooit Zijn menselijke natuur afleggen zal, maar uit kracht daarvan Zich aan Zijn Vader onderwerpt. 1 Kor. 15.

Hier rust het geloof, hier ziet de hoop naar uit en daarin ligt de volkomen rust en voldoening, dat God de Vader alles in allen zijn zal door Zijn Zoon; welke band van liefde de Heilige Geest realiseert in de Bruid van Christus. Het geloof kan niet verder gaan. *Want het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen*, zegt Johannes. De cirkel is hier rond. Hierin rust de Drie-enige Verbondsgod met een eeuwig onuitsprekelijke liefde die de Personen tot Elkaar oefenen en waarin Zij Zich in Elkaar vermaken.

Vraag 58. Wat troost scheidt gij uit het artikel van het eeuwige leven?

Antwoord. Dat, nademaal ik nu het beginsel der eeuwige vreugde in mijn hart gevoel, ik na dit leven volkomen zaligheid bezitten zal, die geen oog gezien, geen oor gehoord heeft, en in geen mensenhart opgeklommen is, en dat, om God daarin eeuwiglijk te prijzen. Amen, ja Amen.